

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petiti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petiti vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Silni letalski napadi

Na napad, ki so ga izvršili Angleži na Monakovo, so preteklo noč odgovorila nemška letala z močnim napadom na Anglijo, pa tudi angleški bombniki so v minuli noči izvedli napad na Berlin, ki je bil po soglasnih poročilih eden izmed doslej najhujših — Nov angleški napad na Tarant

BERLIN, 15. nov. i. (DNE). Minulo noč je nemško zračno brodogojstvo tako pri napadih kakor v obrambi doseglo velike uspehe. Kot odgovor na napad na Monakovo so nemška letala včeraj napadla industrijsko področje Midlands, zlasti pa Coventry pri Birminghamu, kjer so z bombami zasula industrijske naprave in skladišča. Angleška protiletalska obramba je bila brez moči. Nemška letala so napadala v zaporednih valovih in ogromni požari so jim kazali pot. Poleg tega so napadli nemški letalci tudi London in druge važne objekte na angleškem otoku, prav tako tudi razne pristaniške naprave.

LONDON, 15. nov. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javlja v svojem današnjem jutrnjem komunicanju: Sovražni letalski napadi na Anglijo so bili preteklo noč usmerjeni v glavnem proti srednji Angliji, kjer je bil izveden zelo močan napad na neko mesto. Povzročeni so bili mnogo požarov in škoda je znatna. Ceravno se vsa poročila niso na razpolago, se je bati, da je število človeških žrtev veliko.

Napad na London je bil preteklo noč primerno lahak. Bombe so bile v poslednjih vrstah od posamičnih letal na razne točke mesta. Nekaj hiš in drugih zgradb je bilo razdejanih. Bilo je nekaj človeških žrtev, med njimi tudi nekaj smrtnih.

Dругod v Angliji so bili izvedeni napadi na široko raztresene točke v Angliji sami in v severnem Walesu. V dveh okrožjih je bila povzročena škoda na hišah. Bilo je tudi manjše število človeških žrtev.

LONDON, 15. nov. s. O nemških letalskih napadih na Anglijo v pretekli noči javljajo razne angleške in ameriške novinarske agencije: Neko mesto v srednji Angliji je doživelo sredi izredno silovit napad. Nemška letala so pričela z napadi že zgodaj in so ponavljala nato napade več ur v zaporednih skupinah. Cenijo, da je skupno sodelovalo v napadih na mesto okoli 40 bombnikov. Vrženih je bilo zelo mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Škoda v mestu je velika in tudi človeških žrtev je zelo mnogo. Več oseb je še sedaj zakopanih pod ruševinami nekega hotela. Eno nemško letalo je bilo v bližini mesta med napadom sestreljeno.

Bombardiranje Berlina

LONDON, 15. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikacije:

Preteklo noč so izvedli angleški bombniki velik in uspešen napad na objekte v Berlinu. Bombardiranje so bile tudi razne industrijske naprave v Nemčiji in sovraina letališča.

Nemško poročilo

BERLIN, 15. nov. i. (DNE). Protiletalska obramba je danes ponoči zrušila 8 angleških bombnikov. Samo 12 angleških letalom se je posrečilo vdreti nad mesto. Tri letala so bila sestreljena nad mestom, dve v predmestju Berlina, tri pa so bila sestreljena na zapadu Nemčije takoj po preletu meje. V Berlinu je izbruhnilo več podsternih požarov. Dve zrušeni gorci letali sta tudi povzročili večje požare, ki pa so bili naglo pogaseni. Ena stanovanjska hiša je bila zrušena. Bombardiranje je zahtevalo štiri mrtvece in enega ranjenca med berlinskimi prebivalstvom. Drobci bomb so na raznih krajih poškodovali več hiš.

Ameriška poročila

NEW YORK, 15. nov. s. (Columbia B. S.). Angleški letalski napad na Berlin preteklo noč je bil, kakor pravijo tudi nemška uradna poročila, med najhujšimi, kar jih je bilo doslej izvedenih. Angleška letala so napadla v približno 8 skupinah. Po nemškem poročilu pa je samo 8 do 10 angleških letal prodrla nad Berlin sam, pri čemer so bila 4 angleška letala sestreljena in se je posrečilo tudi tri letalce ujeti.

United Press javlja, da je alarm v Berlinu trajal do 2.45 jutraj. Nad mestom je bilo videti več tucatov angleških letal, ki so se skušali izogniti žarometov in protiletalski obrambi. Streljanje protiletalskega topništva je bilo močnejše nego ob katerikoli prejšnji priliki.

NEW YORK, 15. nov. e. (United Press). Berlin je sredič izredno napad angleških letal. Dobro obveščeni nemški krogi pravijo, da so bila sestreljena tri angleška letala, dve nad Berlinom, eno nad berlinskim predmestjem. Ob tej priliki so bili

ujeti štiri angleški letalci.

S poslopja »United Press« se je za časa alarma videlo, da je eno angleško letalo letelo kakih 5 minut v svitu žarometov. Streljanje protiletalskega topništva je bilo koncentrirano na to letalo, ki je bilo zadeto in se je goreče zrušilo na zemljo. Naknadno so ugotovili, da se je en član posadke spustil s padalom in je bil ujet.

Dobro obveščeni krogi javljajo, da je bilo drugo sovržno letalo v severnem delu mesta pol ure pozneje, ko je zašlo v obseg žarometov, tudi sestreljeno. Tudi s tega letala se je spustil s padalom neki angleški letalec.

Tretje letalo je bilo sestreljeno nad berlinskim predmestjem. Bombnik se je na vsak način hotel umakniti svitu žarometov, zdaj se je dvigal, zdaj se je spuščal, toda spet je prišel v njih območje in kmalu je bil sestreljen. Dva letalca sta se rešila s padalom, dva pa sta se ubila.

Izjava angleškega letalskega maršala

London, 15. nov. s. (Reuter). Letalski maršal Joubert je v govoru po radiu sredi omenil ponovno pojav nemških strmoglavcev tipa Junkers 87 pri napadih na Anglijo. Joubert je dejal, da so Nemci te strmoglavce ob koncu septembra umaknili iz akcije, ker so z njimi utrpeli prevelike zgube. Po Joubertovem mnenju so letala tega tipa premalo opremljena za obrambo in se zato ne morejo braniti proti angleškim lovcom. Joubert je izrazil začudenje, da so sedaj Nemci ta letala kljub temu zopet poslali v akcijo. Po njegovem mnenju so bila boljša nemška letala poslana kam drugam, najbrž na vzhod.

Včerajšnja letalska bitka nad Anglijo

London, 15. nov. s. (Reuter). Kakor javlja letalsko ministrstvo, je bilo včeraj nad Anglijo sestreljenih skupno 19 nemških letal. Angleži so izgubili dve lovski letali,

toda po naknadnih podatkih sta oba piloti rešena.

Glavna letalska bitka se je včeraj razvila, ko je skupina 20 nemških strmoglavcev tipa Junkers 87 v spremstvu 40 lovskih letal tipa Messerschmitt napadla pristanišče v Doveru. Sovražna letala so se nenadoma spustila v strmoglavem poletu iz oblakov nad luker to se vrgla bombe. Pri tem pa so naletela letala na silovit ogenj protiletalskega topništva. Trenutek zatem je poslego v borbo se tudi 20 angleških Spitfireov, ki so bili dotlej skriti v oblakih. V letalski bitki je bilo sestreljenih 15 nemških strmoglavcev poleg 2 nemških lovskih letal.

Težki bombniki spet nad Tarantom

Atene, 15. nov. s. (Reuter). Včerajšnji komunikacije poveljstva angleškega letalstva v Grčiji javlja: V noči na četrtek so izvedli angleški težki bombniki nov napad na Tarant. Letala so se približala mestu v jasni mesečini ter so ugotovila, da je v pristanišču več poškodovanih italijanskih vojnih ladij. Kljub močnemu ognju protiletalskega topništva so nato letala bombardirala doko in druge naprave v notranjem pristanišču. Bombe so bile vržene tudi na mornariške beninske zaloge in na pristajališče za rušilce. Povzročeni so bili več požarov in eksploziji. Ob neki priliki je bilo naenkrat opaziti 7 velikih požarov. Neka eksplozija je bila tako močna, da je bil ves Tarant razsvetljen. Angleška letala so nadalje ponovno napadla Drač. Pri tem so ugotovila, da požari, povzročeni prejšnjo noč, še niso bili pogaseni. V Valoni je bilo napadeno pristanišče. Bombe so padle med doko in povzročile veliko škodo. Bombardirana je bila tudi neka ladja v bližini luke.

Enako kakor grška letala so tudi angleška bombardirala letališče v Argirokastu. Dve letali na letališču sta bili poškodovani.

Italijanska zanikanja

Rim, 15. nov. s. (Stefani). Angleški uradni krogi delajo mnogo hrupa s poročili o angleškem letalskem napadu na Tarant. Ta napad so smatrali v Angliji celo za tako važen, da sta o njem imela posebne govore ministrski predsednik Churchill in mornariški minister Alexander. Angleški listi in angleški radio pa so smatrali kot svojo dolžnost, da vsa dejstva o napadu čim bolj napihejo in povečajo. Kako je bilo z napadom na Tarant zares, pa je povedalo že uradno italijansko vojno poročilo takoj naslednjega dne. Samo ena vojna ladja je bila namreč pri napadu težje poškodovana.

Tako zvanim angleškim odgovornim osebnostim, ki dajejo o tem napadu na Tarant neodgovorne izjave, bi bilo mogoče postaviti več vprašanj, predvsem: kako lahko govore o točnem obsegu škode, ko vendar pogled iz letala ali fotografija ne moreta nikdar točno pokazati škode na ladji, če se ta ni potopila? Centi potem na podlagi takih podatkov v procentih izgubo italijanske vojne mornarice ali pa govoriti, koliko mesecev bo potrebno za popravila na baje poškodovanih ladjah, je prav tako napačno. Kako je mogoče dajati take podatke, ne da bi tisti, ki jih daje, na lico mesta ugotovili resnični obseg škode? Vsa angleška poročila temelje torej samo na pripovedovanjih in na pobožnih željah. To so vse samo pripovedke in ne resne informacije, ki bi jih mogla zgodovina sprejeti kot dejstva. Toda Duff Cooper se ne briga za zgodovino, temveč se skupno s Churchillom in Alexandrom zaman bori proti obkrožitvi, ki Angliji grozi.

Letalski napadi tudi na Aleksandrijo

Kairo, 15. nov. s. (Ass. Press). Sredi so sovržna letala izvedla dva napada na Aleksandrijo. Napada sta bila najhujša,

kar jih je doslej Aleksandrija pretrpela. Več skupin letal, najbrže italijanskih, je priletelo nad mesto. Vrženih je bilo mnogo bomb. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtev, vendar iavljajo, da je materialna škoda neznatna. Protiletalsko topništvo v mestu je streljalo izredno močno.

Tudi Kairo je imel sredi letalski alarm, vendar še ni podatkov, da bi bil na mesto izveden letalski napad.

London, 15. nov. s. (Reuter). Admiraliteta javlja: V času od 8. do 10. novembra so dosegla angleška lovka letala tipov Gladiator in Pulmer, ki so pridružena vojni mornarici v Sredozemskem morju, več uspehov proti sovržnim letalom. Odbitih je bilo več napadov sovržnih letal na vojno mornarico. Ti napadi so bili izvedeni bodisi posamično ali v skupinah. En sovržni bombnik tipa Savoia 79 je bil sestreljen, prav tako pa dve sovržni lovski letali tipa Kant 506. En bombnik Savoia 9 je bil težje poškodovan prav tako pa 1 hidroplan tipa Kant 501, ki je bil prisiljen, da je pristal na morju. Na angleški strani v teh bojih ni bilo izgub. Prav tako ni bila povzročena škoda na nobeni angleški vojni ladji.

Kairo, 15. nov. s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva na Blžnjem vzhodu javlja v svojem središnjem komunicanju: V sredo so angleški bombniki napadli Sidi Barani, Derno, Bardia in Benghasi. V Denu so bili povzročeni veliki požari v vojašnicah.

Angleška letala so izvedla tudi več izvidniških poletov nad področjem vojaških operacij na Blžnjem vzhodu. Z vseh teh poletov so se vrnila vsa angleška letala.

Streljanje čez Rokavski preliv

London, 15. nov. s. (CBS). Včeraj popoldne so angleški težki topovi obstreljevali francosko obalo preko Kanala. Streljanje je trajalo nad eno uro.

Po berlinskem sestanku

Po ameriških poročilih iz Moskve je bil v Berlinu dosežen načelen sporazum med Nemčijo in Rusijo — Moskva uradno zanika vesti o sporazumu z Japonsko

New York, 15. nov. s. Columbia B. S. omenja v poročilu iz Moskve središnji uradni komunikacije Tass o razgovorih predsednika sveta komisarjev Molotova v Berlinu. Pravi, da prevladuje v Moskvi na podlagi tega komunikacije mnenje, da prinaša Molotov v Moskvo s seboj konkreten nemško-ruski sporazum o najvažnejših velikih vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Iz dejstva pa, da se v Moskvo z Molotovom vračata tudi nemški veleposlanik Schulenburg in ruski veleposlanik v Berlinu Skvarcev, sklepajo, da se bodo nemško-ruska pogajanja še nadaljevala.

Na podlagi pisanja nemških listov in drugih izjav v Berlinu, javlja Columbia B. S., da je pričakovati, da sta se Nemčija in Rusija sporazumeli glede razdelitve medsebojnih interesnih sfer in morda tudi glede bodoče usode angleškega imperija.

Nemška informacija

Berlin, 15. nov. AA. Nemški poročevalski urad DNE objavlja sledečo informacijo: Obisk predsednika sveta ljudskih komisarjev Molotova v Berlinu je obnovil in ojačal prijateljske odnose med Nemčijo

in Rusijo. O aktualnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi, sta razpravljala v osebnem razgovoru vodja razpisa in nemški zunanji minister s sovjetskimi gostom. Ob tej priliki se je mogla ugotoviti polna soglasnost v presojanju vseh važnih vprašanj isti krogi poudarjajo, da Nemčija smatra, da je politika, ki se je začela preteklo leto s sklenitvijo pogodbe o nenapadanju, čvrsta in trajna osnova sodelovanja, ki koristi obema silama in ki mora zaradi tega trajati še naprej. Berlinski razgovori so pokazali, da tudi Rusija tako misli.

Moskovski demanti

Moskva, 15. nov. s. Agencija Tass je ponoči v posebnem komunicanju zanimala vest, da bi bil dosežen med Rusijo in Japonsko že poseben sporazum. Demanti pravi, da so se v inozemstvu razširile vesti, da sta si s takim sporazumom Rusija in Japonska razdelili interesne sfere na Daljnem vzhodu ter da se je Rusija obvezala, da bo prenehala nuditi podporo Čankajskovi vladi. Agencija Tass je pooblaščen izjaviti, pravi demanti, da vse te trditve ne odgovarjajo dejstvom.

Skrivnostna smrt predsednika egiptске vlade

Kako je umrl Hasan Sabri paša — Njegova nenadna smrt v zvezi z nadaljnjo odločitvijo Egipta?

Kairo, 15. nov. e. Posebni Reuterjev dopisnik javlja:

S svojega mesta na novinarski galeriji sem videl, kako je sredi govora ministrski predsednik Hasan Sabri paša nepričakovano postal vznemirjen in se nato zgrudil pred mikrofonom, držeč rokopol v rokah. Člani kraljevskega doma in člani vlade so mu takoj priskočili na pomoč, toda bil je že brez zavesti. Prenesli so ga v stransko sobo in predsednik senata je nadaljeval citiranje prestolnega govora. Pozneje so javili, da je predsednik vlade umrl na posledicah srčne kapi.

Kairo, 15. nov. s. (Reuter). Pogreb vče-

raj umrlega egiptskega ministrskega predsednika Hasana Sabri paše bo danes.

Nemška sodba

Berlin, 15. nov. i. (DNE). Nenadna smrt Hasana Sabri paše je v arabskem svetu zbudila veliko pozornost. V Kairu krožijo vesti, da je ministrski predsednik najbrže postal žrtev angleške tajne službe (Secret Service). Kakor znano je bil ministrski predsednik vedno nasprotovalec temu, da bi se Egipt zapletel v vojno. Na včerajšnji seji parlamenta je hotel še enkrat podčrtati neudeležbo Egipta v sedanjih vojnih in

prav zaradi tega je njegova smrt Angliji zelo dobrodošla.

Kaj bo sklenil egiptski parlament

Carigrad, 15. nov. e. Turčija je posvetila veliko pozornost nadaljnjemu zadržanju Egipta v zvezi z nepričakovano smrtjo

Senzacionalna izjava ameriškega mornariškega ministra o nemških pripravah za napad na Gibraltar — V Londonu ne potrjujejo Knoxove izjave

Washington, 15. nov. s. (Ass. Press). V nekem govoru je izjavil sredi mornariški minister polkovnik Knox, da bodo Zedinjene države nudile Angliji vso možno pomoč z edino omejitvijo, da pri tem ne bo trpela obramba Amerike same. Ob enem je izrazil Knox upanje, da bodo lahko Zedinjene države v kratkem prav tako nudile izdatno podporo tudi Kitajski, kakor jo sedaj nudijo Angliji. Knox je dejal, da ne bodo pristale Zedinjene države na politiko pomirjenja za vsako ceno z nikomer na svetu. Dalje je Knox svaril Američane pred nevarnostjo notranjih sovražnikov in možnostjo izdajalcev.

Knox je podal v svojem govoru tudi senzacionalno izjavo. Dejal je namreč, da je trenutno v Spaniji cela divizija nemškega vojaštva v civilnih oblekah. Verjetno je, je izjavil Knox, da bodo Nemci v najkrajšem času izvedli preko Spanije napad na Gibraltar in od tam dalje najbrže predrti v Afriko.

London, 15. nov. s. (Reuter). K sredi izjavi ameriškega mornariškega ministra Knox, da je divizija nemškega vojaštva v Spaniji in da je pričakovati skorajšnje napade na Gibraltar, izjavljajo v merodajnih angleških krogih, da jim o vsem tem ni ničesar znanega in da Knoxov izjav ni mogoče potrditi.

Važen razgovor v Lizboni

Lizbona, 15. nov. s. (Reuter). Na povratku v Washington je došel iz Londona senkat angleški veleposlanik pri ameriški

jo Hasana Sabri paše. List »Igdam«, ki je zelo blizu vlade, pravi v uvodniku, da se mora Egipt definitivno izjaviti za Anglijo. Sodijo, da se je zaradi smrti Sabri paše dosedanja politika Egipta definitivno preusmerila v korist Anglije in v zvezi s tem z velikim zanimanjem pričakujejo nadaljnje določitve egiptskega parlamenta.

Bolgarsko mnenje

Sofija, 15. nov. (Europa Press). V zvezi z obiskom Molotova v Berlinu poročajo v sofijskih političnih krogih, da bo takoj po vrnitvi Molotova morala Turčija pojasniti vprašanje svojega zadržanja, odnosno da bo prisiljena k reviziji svojega dosedanjega stališča.

»Mir« misli, da bosta Nemčija in Rusija izvršili pritisk na Ankaru, da se definitivno izjasni glede vprašanja svoje zunanje politike.

Nenaden Sunnerjev odhod v Pariz

Madrid, 15. nov. s. (Columbia B. S.) Španski zunanji minister Sunner je nepričakovano odpotoval v Pariz. Spremlja ga večje število visokih uradnikov zunanega ministrstva in strokovnjakov. Namen Sunnerjevega potovanja je zaenkrat popolnoma neznan.

Japonci zapustili južno Kitajsko

Kanton, 15. nov. s. (Ass. Press.) Poveljstvo japonske vojske v južni Kitajski javlja v posebnem komunicanju, da so se vsi oddelki japonske vojske umaknili iz notranjih predelov južnokitajskih provinc. Tudi zadnje straže japonske vojske so bile sedaj vkrcane v Leičou in prepeljane drugam. Zadnji oddelki japonske vojske so odšli včeraj. S tem je zapustila južno Kitajsko japonska vojska, ki je pred letom dni zavzela mesto Nanning.

Na vsej fronti od Make-

donije do Jonskega morja

se razvija velika aktivnost pehote, topništva in letalstva, pravi zadnje grško vojno poročilo

Atene, 15. nov. s. (Atenska tel. ag.) Generalni štab grške vojske je objavil ponoči naslednje 19 vojno poročilo:

Na vsej fronti od Make-donije do Jonskega morja se razvija velika aktivnost pehote, topništva in letalstva.

Zajeli smo 200 vojnih ujetnikov in vojni material vseh vrst.

Včeraj so grška letala bombardirala letališča v Korici in Argirio. Več sovražnih letal na letališčih je bilo uničenih. Prav tako so grška letala napadla kolone sovražnega vojskovanja. V teku dneva je bilo večeraj streljenih 11 sovražnih letal, 10 nadaljnjih pa je bilo tako poškodovanih, da so najbrž tudi izgubljena. Eno grško letalo se ni vrnilo v svoje oporišče.

Sovražna letala so večeraj bombardirala brez cilja več mest v notranjosti Grčije. Več hiš je bilo pri tem poškodovanih, več civilistov je bilo ubitih in ranjenih.

Italijanska letala bombardirajo

Atene, 15. nov. s. (Atenska tel. ag.) Grško notranje ministrstvo javlja: Sovražna letala so večeraj bombardirala otoke Kreto in Kefalonijsko ter mesta Larisa in Janina. Bilo je nekaj človeških žrtev. V Larisi so zadeli bombe vojsko bolnišnico in je bil pri tem ubit neki ranjenec. Na vojaških objektih škoda ni bila povzročena.

Atene, 15. nov. s. (CBS). Italijanska letala so večeraj dvakrat napadla Krf. Povzročena škoda je majhna.

Ameriške in angleške vesti o grških uspehih

New York, 15. nov. s. (Columbia B. S.) Iz Grčije prihajajo poročila o novih grških uspehih na srednjem delu fronte od albanske meje. Tako javljajo sedaj, da je bila prisiljena k umiku še druga italijanska alpska divizija, ki je prihajala umikajoči se prvi diviziji na pomoč.

Atene, 15. nov. s. Davi javlja Reuter, da so po zadnjih poročilih Grki na vseh odsekih fronte od albanske meje prešli v protinapade in da so mestoma dosegli nove uspehe. Pri Korici so grški gorski oddelki, kakor pravi poročilo, dalje prodrli in Korico tako rekoč obkolili. Na srednjem delu bojišča v Pindusu se nadaljujejo odločilne akcije. Grške čete so tu dosegle do albanske meje in zavzele postojanke, ki so jih imele ob izbruhu vojne.

Tudi na zapadnem delu bojišča so Grki napredovali in so po zadnjih poročilih na več mestih že prekorčili reko Kalamas.

Izvidniški poleti

Z jugoslovensko-grške meje, 15. nov. e. Dasi je bil večeraj zelo lep in sončen dan, zelo pripraven za vojaške operacije, na severni fronti ni prišlo do pomembnejših spopadov. Italijani in Grki so izkoristili večeraj dan za izvidniške polete. Na jugoslovenski meji se je slišalo neprestano grmenje letalskih motorjev. Po dobljenih vesteh se je čulo tudi grmenje topov.

Zanimivo je, da se je grška vojska neprizadovoljno umaknila brez boja iz svojih položajev. Grška vojska drži črto Cerije-Bigliste-Braisine-Bozurske. Po tem umiku se bodo Grki najbrž ponovno utrjevali na novih položajih. Italijanska vojska še naprej

Italijansko rumunski sporazum

Rim, 15. nov. s. (Columbia B. S.) O pričetku večerajšnjega sestanka ministrskega predsednika Mussolinija in rumunjskega ministrskega predsednika generala Antonescuja je bil, kakor poročajo, že dosežen načelni sporazum glede gospodarskih odnosov med Italijo in Rumunijo. Italija naj bi dobavljala Rumuniji vojaški material v zameno za rumunjske petroleje.

New York, 15. nov. s. (Columbia B. S.) Po poročilih iz Berlina bo Rumunija že v nekaj urah danes ali jutri demobilizirala svojo vojsko.

Usoda prebivalstva iz Lorene

Vichy, 15. nov. AA. (Havas) Nemške oblasti v Loreni so pozvale prebivalstvo, ki govori francosko, da ali odpotuje na Poljsko ali pa v nezasedeno Francijo. Odločili so se za odhod v nezasedeno Francijo. Od 11. t. m. je šlo vsak dan 5 do 7 vlakov. To preseljevanje je bilo doseženo v sporazumu med francosko vlado in nemško vlado.

Na večerajšnji seji francoske vlade so pretresali usodo prebivalstva iz Lorene, zlasti iz vzhodnega dela. S tem v zvezi je bilo kmetijskemu ministru naloženo, da ukrene vse potrebno za čim večje sodelovanje

držijo položaj na gorovju Morava. Včeraj okrog poldne se je slišalo topniško streljanje. Sodiijo, da je streljala težka italijanska artilerija.

Prostovoljski oddelki z Dodekaneza

Atene, 15. nov. s. (Reuter). V Grčiji so pričeli organizirati posebne prostovoljske oddelke iz prebivalcev Dodekaneza. Mobilizirani bodo vsi Grki z Dodekaneza od 20. do 50. leta starosti.

Tuja letala nad Ohridom

Ohrid, 15. nov. e. »Politika« poroča: Včeraj okrog 15. se je nad Ohridom čulo brnenje letalskih motorjev. Meščani so z velikim zanimanjem zasledovali polet šestih letal, ki so letela zelo nizko ob meji. Ljudje so mislili, da so to naša letala, toda po dobljenih informacijah iz samostana Sv. Nauma na jugoslovensko albansko mejo, se je izvedelo, da so to bila angleška ali pa grška letala.

Tri letala so poletela v smeri Drač in Tirana, tri pa proti Korici. Zadnja tri letala so bombardirala cesto, ki veže Korico s fronto in sicer vas Cermenju, ki je kakih 10 km oddaljena od samostana Sv. Nauma. Letala so vrzla več bomb ni da znano, če so uspešno izvedla svojo nalogo. Eksplozije so se čule tudi v Ohridu, kjer se tudi vsak dan sliši močno topniško streljanje z vrhov grebenov Bigla in Morave. Topniško streljanje in eksplozije letalskih bomb se čujejo zlasti ponoči. Kakor se izve, so angleška letala bombardirala italijansko letališče na Domučopolju v Albaniji.

Kmalu na to, ko so se pojavila tuja letala ob naši meji, so priletela naša lovška letala, ki so pričela križariti nad Ohridom. To križarjenje nad Ohridom je trajalo do 15.30, ko so se naša letala spet vrnila na svoja oporišča.

Eden o položaju v Srednjem vzhodu

London, 15. nov. AA. (Reuter). Vojni minister Eden je imel včeraj po radiu govor o položaju na Srednjem vzhodu in je med drugim rekel:

»Pred svojim odhodom sem našim vojakom rekel, da je bodočnost Srednjega vzhoda v varnih rokah, sedaj pa mram dodati, da je ta vera postala še stvarnejša, kakor pa je bila včasih, ker se naše postojanke na Srednjem vzhodu stalno okrepljujejo. Naši vojaki imajo tam najboljše orožje. Znano je niti ravnanji in zavedajo se svojih dolžnosti. Prav tako tudi dobro vedo, da vsak teden, ki preteče, našo moč okrepi. Naši vojaki so zmerom bolj izvežbani in sposobni za končno zmago. Ob naših vojakih na Srednjem vzhodu so še oddelki iz Avstralije, Novega Zelandca, južne Amerike, Indije, Palestine, Cipra in Malte. Naš častniški zbor je zelo dober, tako, da lahko rečem, da so naši vojaki in častniki v tem odseku popolnoma zdravi in sicer v fizičnem in duhovnem oziru, in da samo čakajo na trenutek, kdaj bodo lahko začeli z udeleževanjem. Vse to nam lahko daje pogum.«

lorenskih emigrantov v francoskem kmetijstvu in gospodarstvu.

Vsi narodi naj bi sodelovali za boljšo bodočnost

New York, 15. nov. s. (Ass. Press.) Bivši poljski predsednik Paderewski, ki je pravkar prispel v Ameriko, je podal novinarjem izjavo, v kateri pravi, naj bi se vsi narodi na svetu po sedanjih vojni združili k sodelovanju za boljšo bodočnost. Obenem pa se je Paderewski izrazil za čim večjo podporo Angliji ter je dejal, da je od usode Anglije odvisna tudi usoda vsega sveta.

Sikorski o bodočem miru

London, 15. nov. s. (Reuter). V nekem govoru v Londonu je izjavil včeraj poljski ministrski predsednik general Sikorski, da se bo borila Poljska proti vsem onim, ki pravijo, da je Poljska za vedno nehala obstojati. Mir, ki bo prišel po sedanjih vojni, je dejal Sikorski, ne sme biti mir mašečevanja, temveč dejanje pravičnosti, ki bo za več generacij izključilo možnost novih konfliktov. Sikorski se je tudi odločno izrazil za tesno poljsko-češko sodelovanje po sedanjih vojni.

Eksplozije v Zedinjenih državah

Washington, 15. nov. s. (Ass. Press). Vojni minister Stimson je izjavil sredi dneva, da ni nobenega znaka za to, da bi bila številnim eksplozijam, ki so se primerile v zadnjem času v Zedinjenih državah, vzrok sabotaža.

Iz Litije

— Ponoviče in nedeljske konjske dirke. Na nedeljske konjske dirke, ki so se vršile v Ljubljani na stadionu Hermesa, so odšli tudi jahači iz državne konjarne na Ponovičah pri Litiji. Imeli so ugodno jahanje. Jahali so uslužbenec s Ponovič, dočim je zavodov kovač g. Dežman sodeloval tudi pri voznih dirkah. Že nekaj let sem imamo namreč na Ponovičah državno konjarno, ali kakor se imenuje »ergelax«, izraz je arabskega izvora. Na Ponovičah imajo čistokrvne žrebce različnih pasem, ki odhajajo na pomlad na plemenilne postaje, zdaj na zimo pa so žrebci v hlevih, ki so last banovinskega veleposessva Ponoviče. Zadnje tekme so zbudile le zanimanje za našo ergelo.

— Ali ste že uvideli podstrešja? Te dni je obiskala vse tukajšnje hiše posebna komisija zastopnikov gasilcev in litijskega občinskega urada. Hišni gospodarji so dobili navodila, kako je treba urediti podstrešja glede na nove predpise o zaščiti pred letalskimi napadi. Poleg drugega mo-

ra biti na vsakem podstrešju kup peska, dve lopati, brezova metla in dve vedrili za vodo. Komisija je že obhodila ves naš trg in sosedna naselja, čez nekaj časa pa se bo vrnila, da ugotovi, če so gospodarji ustregli naročilom prvega komisijskega ogleda.

— Mleko se je podražilo. Draginja narasla in teži predvsem nižje sloje. Zaradi zmanjšane obrata v predmestju je pri nas prizadet ves okoliš, ne samo počivajoči prebivalci. Saj tvorijo večino našega prebivalstva predmestni prebivalci, ki so glavni odjemalci v tukajšnjih trgovinah, obrti in ostalih podjetjih. Močno se dvigajo tudi cene kmetijskih pridelkov. Paradoksno se sliši, da skakejo cene v času, ko imajo naše družine nižje dohodke. Prav zaradi tega so se morali ponekod omejiti celo pri mleku. Nekatere okoljske mlekarice so dvignile cene mleku, zato so ga gospodinjne naročile manj. Da to ne bo koristilo naši mladini, je jasno. Kaj bo šele pozimi, ko se čuti ponekod pomanjkanje že zdaj na pragu jeseni.

Pomanjkanje moke v Ljubljani

Združenje pekovskih mojstrov se je moralo obrniti na mestno občino za pomoč

Ljubljana, 15. novembra.

Nedavno smo poročali o nevarnosti podražitve moke zaradi nove prodajne organizacije. Toda treba je govoriti še o resnejših težavah; že več tednov v Ljubljani primanjkuje moke in zdaj so zaloge že tako izčrpane, da se je Združenje pekovskih mojstrov moralo obrniti na mestno občino za pomoč. Nastopila je namreč resna nevarnost, da Ljubljana ostane brez kruha. Pekarne so porabile po večini že vso moko in v sili so se pekovski mojstri morali obrniti na mestno občino, da jim da za prve potrebe moke, kolikor je pač ima in lahko pogreša. Dobili so je 20.000 kg, kar je pa zelo malo — dva vagona. V Sloveniji znaša poraba moke okrog 30 vagonov na dan, sama Ljubljana pa porabi razen pekarn še v gospodinjstvih, restavracijah itd. celo do 10 vagonov moke. Primanjkuje krušne moke, medtem ko leži v skladiščih neprodane precejšne količine moke št. 0. Po uredbi o enotni moki ni dovoljeno peči kruha iz fine pšenične moke; peči smejo le peščico, ki ga zadnje čase, odkar so žemlje po dinarju, prodajo mnogo manj kakor prej.

Dovoljeno tudi ni mešanje pšenične krušne moke z drugimi vrstami mok, na primer z rženo in koruzno. Če bi predpisi o enotnem kruhu ne bili tako strogi, bi si peki lahko pomagali začasno z drugimi vrstami moke.

Pšenične krušne moke je začelo primanjkovati pred tedni, ko je Prizad ustavil dobavo našim trgovcem z moko na debelo. Zakaj Prizad ne more več dobavljati moke, odnosno izdajati uvoznih dovoljenj, je več razlag. Po eni Prizad hrani moko, ki je bila namenjena za Slovenijo, za mestno aprovizacijo, ki so bile pred dnevi predpisane. Prizad pa ima tudi svoje obveznosti, ki jih je začel zdaj izpolnjevati. Težave so bile tudi s samim prevozom, ker je primanjkovalo vagonov. V Ljubljani nimamo nikdar tako velikih zalog moke, da bi bili preskrbljeni za več mesecev.

Zdaj, ko je bil organiziran Banovinski prehranjevalni zavod, bi trgovci morali kupovati moko od njega, kakor smo poročali pred dnevi. Toda doslej trgovci še niso začeli sklepati z njim kupelj, tako da so njihova skladišča prazna. Objavljeno je bilo, da je Banovinski prehranjevalni zavod nakupil 700 vagonov pšenice. Ta pšenica je bila razdeljena med mlince v Sloveniji, da jo zmeljejo v daljšem roku. Pri nas namreč ni mnogo mlinov z veliko kapaciteto. Sicer je pa ta moka tudi namenjena za porabo šole spomladaj, da bi bili tedaj, ko bi bila večja nevarnost pomanjkanja, preskrbljeni z vajnim živečem. S to moko se torej peki zdaj ne bodo mogli zalagati.

Treba bo ukreniti čimprej kar koli, da dobe peki dovolj krušne moke. Najbolje

bi bilo, da bi zopet dovolili uvoz moke našim trgovcem neposredno iz Banata in Vojvodine. Ko bodo imeli trgovci dovolj moke, je tudi pekom ne bo primanjkovalo. Zdaj je položaj povsem nejasen, ter ne vedo ne peki in ne trgovci, pri čem so. Nekatere večja pekovska podjetja so naročila moko že pred tedni v Banatu in je še vedno niso dobila, čeprav tedaj še ni bil ustavljen uvoz. Zdaj ne vedo, ali bodo to moko sploh dobila, ali so kupčije stornirane.

Zadnje čase je prišlo do razprave, ali bi bilo umestno mešanje pšenične moke s koruzno. Sprožen je bil predlog, da bi uvedli nov način mletja pšenice, tako da bi pridobili 80% krušne moke. Ker bi torej ne mlieli več tudi dražje peščice moke, bi se krušna moka podražila. Toda krušna pšenična moka je že zdaj predraga in da bi se ne podražila še bolj, bi ji naj primenljivi nekaj koruzne moke. Gospodarski listi so poročali, da bo razmerje med pšenično in koruzno moko 3:1, koruzne moke bo torej četrtina. Nekateri so govorili, da bodo koruzno moko mešali s pšenično že v mlinih. Takoj pa so se oglasili strokovnjaki, da je mešanje koruzne moke s pšenično v mlinih nemogoče, češ takšna zmes se hitro pokvari: moka postane zelena in se skisla.

Zaradi tega smo se obrnili na nekatera pekovska podjetja v Ljubljani, da pekovski mojstri sami povedo, kaj mislijo o tej zadevi. Nekateri mojstri sodiijo, da bi bilo mešanje pšenične moke s koruzno v primerem razmerju priporočljivo, ter da bi bil kruh dober. Pravijo, da ne poznajo primerov, da bi že v mlinih mešali pšenično moko s koruzno, a mislijo, da bi bilo tudi to izvedljivo, a moka bi bilo treba kmalu porabiti. Med svetovno vojno so v pekarnah morali delati razne mešanice, pa se moka ni pokvarila tako hitro. Zopet drugi strokovnjaki pa trde, da bi koruzno moko smeli primešavati šele v pekarnah, neposredno pred peko, ter da bi jo naj prej poparili.

Vse to končno ni tako važno; važnejše je, da je v zalagah dovolj moke. Ko so predpisovali enotno krušno moko, bi se morali spomniti, tudi da naša država prideluje precej rži, ki je ne izvažamo. Rženi kruh, to je kruh iz polovice ržene in polovice pšenične moke, je prav okusen. Primešavanje ržene moke ni dovoljeno h krušni pšenični. Da bi Ljubljana ne ostala brez kruha, bi morali dovoliti ljubljanskim pekarnam vsaj začasno mešanje ržene in koruzne moke s fino peščico moke — ki je je v skladiščih — dokler ne bo dovolj krušne pšenične moke ali kakšne drugače ne določene zmesi. Pekovski mojstri so se že obrnili na pristojna mesta, naj bi jim dovolili peči kruh iz drugih zmesi, a jim tega niso dovolili. Zdaj pa treba ukreniti takoj karkoli, da Ljubljana ne bo ostala brez kruha.

Na novo uprizorjena »Carmen« je ostavila v celoti najboljši vtis in splošno zadovoljstvo

Ljubljana, 15. novembra

Med najbolj priljubljene opere spada Bizetova ritmično in melodično razkošno bogata ter po svojem dejanju izredno močna »Carmen«. Tudi pri nas ni imela nobena opera toliko različnih dirigentov, režiserjev, pa nosilcev glavnih partij kakor »Carmen« in vedno iznova so oživili zanjo prav posebno zanimanje.

Ceprav smo jo imeli šele v lanskoli sezoni kot premiero z našo vztrajno napredujočo in se razvijajočo Miko Kogejevjo, je po stavila opera uprava za tekočo sezono zopet na repertoar. In zopet je bilo operno poslopje natlačeno polno, razpoloženje občinstva čisto premiersko, solistom so v vsakem aktu prinašali kope šopkov, in docela v skladu z vročo, omamno, očarljivo glasbo in s strastnim potekanjem dogajanja na odru je vladala med poslušalci že kar opasna vročina. Zopet se je dvignila vzporeditev ter je prav gotovo zunanje mnogo pridobila.

Režiser C. Debevec ni bistveno v svoji uprizoritvi ničesar izpremenil, ostale so lepe dekoracije po zasnovi scenografa Ing. E. Franza, ostali so kostumi, ki polno ustrezajo, in niti med solisti ni novih obrazov. Toda pomnožil se je zbor, sodeluje več stativistov, prizor z dečki je številnejši, scene z masami so pestrejšje in živahnije.

Glavno pa je, da je odpadlo marsikaj nepotrebnega brutalnega in pretiranega. Naslovno partijo daje Miko Kogejeva z okusno omejeno razgibanostjo ter je danes njena igra umernejša, notranje pa poglabljena. Igralski je torej njena kreacija demonske ciganke zopet pridobila. Tisto zopremo mehanje in gorski soteski je končno povsem izginilo.

Četrto dejanje pred areno pa se menda prvič predstavlja brez krajšav; nastopi bliskovito ljudstva, otrok in občinstvo so prikazani z večjim številom oseb, približno pravilno obloženih, zlasti plesalci in plesalke pa so prinesli v dejanje stopnjevano oživitve. Tako je vsa uprizoritev bogatejša in hkratu okusnejša.

Ker je tudi dirigent dr. D. Švara vse delo z orkestrom in ansamblom obnovil in po-

polnil, lahko zapišemo, da je danes Carmen predstava, ki smo je lahko veseli.

Tembolj ker so napredovali tudi že znani nam nosilci glavnih vlog. O Miko Kogejevi, glasovno snovi menda ne docela svojski, smo že rekli, da se je zopet igralski dvignila in je zunanje brez dvoma zelo prikupna Carmen. Zelo se je popolnil v svoji igri in nič manj v svojem petju Ivan Francel s svojim simpatičnim, žarko toplim in pristno čustvenim Josejem. Njegova igra v tretjem in četrtem dejanju je že kar odlična.

Micaela Iv. Ribičeva je pač ena najbolj pristranskih ustvaritev te naše marljive in sposobne pevke, ki se neprestano dviga v svojem tehničnem znanju. V Janko kot Escamillo, Anžiovar kot Morales, Lupša kot Zuniga, pa B. Sanein in M. Sanein ter Španova kot Mercedes so prinesli svoje najboljše in bistveno pripomogli uspehu. Posebej pa sta zopet prav lepo in učinkovito opozorila nase, na svoja sočna in topla organa tenor V. Rakovec (španec) in M. Polajnjarjeva (Frasquita).

V zadnjem dejanju so nastopili kot baletni solisti B. Pilato, Erna Moharjeva in Bravničarjeva ter s svojim znanjem želi živahno priznanje. Balet se je dobro uveljavil že tudi v 2. dejanju.

Tako je predstava, ki se je zaradi razširjenosti zadnjega dejanja z baletom zaključila šele malo pred pol 24., ostavila v celoti najboljši vtis in zadovoljstvo.

Fr. G.

Iz Trbovelj

— Koncert domžalskih malih harmonikarjev PJS bo v nedeljo 17. t. m. ob 18. v Delavskem domu v Trbovljah. Kakor sprejemajo z navdušenjem naše »slavke« povsod, kjer nastopajo, tako pokažimo tudi mi v Trbovljah s številnim obiskom naše zanimanje za muzikalično domžalsko mladino, ki osvaja srca vseh prisotnih. Nastop okrog 40 otrok v starosti od 4. do 12. leta. Vstopnice si rezervirajte v predprodaji, dobe se v nedeljo od 10. ure dalje pri blagajni v Delavskem domu.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 15. novembra: Leopold

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Korajža velja

Kino Sloga: Opasne steze

Kino Union: Skušnjava

Razstava Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Spod sira

Uprava našega gledališča pošilja z žilavo doslednostjo menda že skozi štirinajst dni dan za dnem na p. n. občinstvo naslovljeno vjudno prošnjo, snaj prihaja točno k predstavam v Operi in Drami in naj ne moti z zakasnitvijo poteka dejanja na odru in občinstva v avditoriju. Istotako prosimo dame, naj odlože klobuke in garderobi in naj z njimi ne ovirajo pogleda na oder.«

Zalostno je, da mora gledališka uprava sploh nasloviti tako prošnjo na občinstvo, se bolj žalostno pa, da jo mora neprestano ponavljati, kar je dokaz, da prav malo ali pa nič ne zaleže. In vendar bi moral vsak olikan človek vedeti, da je znak neolikanosti in netaktnosti hoditi v gledališče, na koncerte ali v kino potem, ko se je predstava že pričela. Isto velja za dame, ki mislijo, da so njihovi klobuki tako lepi, da za hrblom take dame sedečemu človeku sploh ni treba gledati na oder. Čas bi že bil, da se tudi v Ljubljani navadimo na red in točnost in pa, da bi imeli malo več obziranosti do sočloveka.

Iz Celja

— Gradnja nove celjske gimnazije. V četrtek je bila v Celju komisijaka razprava o idejnem osnutku za gradnjo poslopja II. realne gimnazije v Celju. Komisiji je predsedoval inspektor prosvetnega oddelka banske uprave Silvo Kranjec. Člani komisije pa so bili arhitekt Navinšek in gospodarski referent Mejač kot zastopnika banske uprave, kustos spomeniškega urada v Ljubljani dr. Mesesnel, zastopnik mestne občine celjske ter direktorja I. in II. drž. realne gimnazije v Celju Fran Mravljak in Ivan Bračko. Predložen je bil idejni osnutek za gradnjo poslopja II. realne gimnazije na prostoru stare gimnazije na Simeškem trgu poleg župne cerkve. Po tem osnutku bi podli staro gimnazijo, sosedno kaplanijo in mežnarijo ter muzejško poslopje na Simeškem trgu. Novo gimnazijsko poslopje bi imelo proti župni cerkvi in Kapucinski ulici enonastropno, na vrtu proti Masarykovemu nabrežju pa trinastropno fasado. Solske sobe bi bile na vzhodni in južni strani poslopja, dvorišče pa ob promenadni poti na Masarykovem nabrežju. Mestna občina je pripravljena, da v petih mesecih poruši vse omenjene stavbe in da stavišče na razpolago. Na prostoru med novo gimnazijo in hišo lekarnarja g. Posavca bi občina na lastne stroške zgradila novo kaplanijo in mežnarijo. Kustos dr. Mesesnel je zahteval nekatere spremembe. Oba direktorja celjskih gimnazij sta se kot zastopnika šolske oblasti s šolskih vidikov izjavila proti gradnji gimnazijskega poslopja na Simeškem trgu, ker ta prostor ni primeren za gradnjo šolskega zavoda. Mnogo primernejši bi bil prostor poleg I. realne gimnazije na »Otoku« ali pa tako zvan Pertinacjev prostor pri Sp. Lanovcu. Istega mnenja so tudi vsi uvidelci Celjani, zlasti vsi nekdanji celjski gimnazijci, ki so obiskovali staro gimnazijo na Simeškem trgu. Zadeva bo predložena banski upravi, ki ji pripada končna odločitev.

— Sodba zaradi umora na Planini pri Zrečah. Kakor smo že poročali, se je 31. oktobra pred petčlanskim senatom okrogne sodišča v Celju zagovarjal 30letni posestnik Franc Gosak s Planine pri Zrečah zaradi umora. Obtožen je bil, da je letos 7. avgusta dopoldne na Planini pri Zrečah z udarci s sekiro po glavi usmrtil svojo mamo, 52letno preužitkarico Julijano Gosakovo in jo po zlem preudarku in iz koristiljublja, da bi postal neomejen gospodar in hasnavalec njegovega posestva in se rešil vsakoletnih davkov. Razprava je bila prekinjena in preložena na četrtek 14. t. m. Zasižanih je bilo osem novih prič, ki pa niso moge dokazati obdolženca krivde. Franc Gosak je slej ko prej odločno zanikal, da bi bil izvršil zločin. Sodišče pa se je postavilo na stališče, da je Franc Gosak izvršil umor ter ga je obsodilo na 15 let roboje, trajno izgubo častnih pravic in 1.500 din povprečnine. Franc Gosak je takoj po razglasitvi sodbe izjavil, da ni kriv. Njegova zagovornika sta prijavila revizijo in priziv.

— O Šmarju in šmarskem sodnem okraju bo predaval prof. dr. Pavel Strmšek v ponedeljek 18. t. m. ob 20. na ljudskem vseučilišču. Predavanje bodo spremljale skopične slike.

— Umrl je v četrtek v Razlagovi ulici 8a v starosti 54 let veletrgovec g. Simon Stoessl.

— Tri nesreče. V torek si je 10letni sinček višjega sodnega oficijala Jurij Dolen s Ceste na Dobrovo pri padcu v Kersnikovi ulici zlomil desno nogo pod kolonom. V sredo je posestnikov sin Ivan Jelen na Zg. Ponikvi pri Veliki Pirešici po nesreči s sekiro odsekal svoji 18 mesecev stari sestrici Marjiti levi kazalec in sredinec. Istega dne si je triletni sinček posestnice Franc Kačič v Brstniku pri Laškem doma pri padcu zlomil levo nogo nad kolonom. Ponesrečence so oddali v celjsko bolnico.

Š filmskega vlatna

— Kino Matica: Korajža velja. Nemški film, ki more zadovoljiti samo skromnega, nezahtevnega gledalca. V ničemer ni originalnosti, podobnih nemških zadev za primitivno zabavo smo videli že mnogo. Komur je Theo Lingen simpatičen, bo morda zadovoljen z njegovim pustolovskim lovom za biserno ogrlico. Na smeh ti gre ob nekaterih komičnih situacijah in pa radovedno si, kako se bo storila končala v upanju, da se bo čimprej končala. Film za masilo med tednom.

Borzna poročila

Curtis, 15. novembra. Beograd 10.—, Paris 9.65, London 17.11, New York 431.—, Milan 21.775, Madrid 40.—, Berlin 172.50.

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Umrl nam je naš srčno ljubljani soprog, dobri očka, dedek, brat, stric in tast, gospod

Engelbert Franchetti

Danes premiera enega najodličnejših čeških filmov

SKUŠNJAVA

Pretrajljiva ljubavna zgodba, vzeta iz vsakdanjega življenja.

V glavnih vlogah: Ladislav Boháč, Marija Glaserjeva, Jan Dohnal itd.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Na 1,144.298 prebivalcev 9990 trgovin

in 221 zadrudnih prodajal v Sloveniji — Večjih podjetij je samo 398

Ljubljana, 15. novembra. Te številke so zelo pomembne za preseg naših gospodarskih razmer. Žal pri nas še marsikdo ne zna šteti števil, kakor jih drugi ne znajo pojasnjevati; zato je pa tem več neuporabnih sodb, nedokazanih trditvev in predpostav. Ali se je došel kdo pri nas zamislil nad tem, da je v dravski banovini okrog 10.000 trgovin? To je izrednega pomena za gospodarsko sestavo Slovenije in zelo značilno za naše razmere.

ZAKAJ SE JE TRGOVINA TAKO RAZVILA?

Ali so bili pri nas tako dobri pogoji za razvoj trgovine? Zakaj je število trgovin tako naraslo? Morda je trgovina imela kdaj zlato dno kakor obrt. Tisti časi so pa nedvomno minili. Vendar bi si tudi s tem ne mogli razložiti, zakaj so se tako zelo razvile trgovine po Sloveniji. Če bi bile prodajalne res tako donosne, bi seveda začele prevladovati bogate trgovine, ki bi lahko zmagale v konkurenčnem boju, da bi malih podjetij mnogo ne ostalo.

Mreža trgovskih obratov se je razpredla pri nas tako gosto zaradi posebnih krajevnih razmer. V Sloveniji je izredno mnogo trgov in večjih vasi, ki so središča širše ali ožje okolice. V vseh teh krajih so številne trgovine. V podeželskih krajih najdemo pogosto združene gostilne in trgovine. Najštevilnejše so trgovine v krajih, kjer je kakšno industrijsko podjetje. Vendar je precej trgovin tudi v izrazito kmetijskih krajih. Skoraj kakor pravilo pa velja, da čim več je industrijskega delavstva v posameznih krajih, tem več je trgovin. Zato lahko sklepamo, da je pri nas število trgovin naraslo vzporedno z industrializacijo; statistika nam kaže, da so industrijska podjetja naseljena po vsej državi, čeprav nekaj okrajev ne more veljati za industrijske. Toda le s tem še ni vse pojasnjeno; ni le sam razvoj industrije vzrok razširjenosti trgovinskih obratov pri nas, bolj preprosta se nam zdi zadeva, če se spomnimo, da je naša banovina pasivna. To se pravi, da se številno prebivalstvo ne more preživljati le s kmetijstvom — če gozdarstvo s pridobivanjem in predelovanjem lesa pristojevalo v posebno stroko — to se pravi, da mora kupovati večino življenjskih potrebščin. V izrazito agrarnih pokrajinah se trgovina ne more razviti tako kakor pri nas. Najbližji primer za to je Hrvaška — brez Zagreba, seveda.

NAJVEČ ŽIVILSKIH TRGOVIN

Trgovine so torej krajevna potreba; odprte so bile tam, kjer so bile potrebne,

da jih imajo ljudje čim bliže pri rokah. V podeželskih krajih so to navadno trgovine z mešanim blagom. Velika večina teh trgovin prodaja živila, tako da se v Sloveniji peča s prodajo življenjskih potrebščin 96% trgovinskih obratov. V tem visokem odstotku živilskih trgovin torej najdemo odgovor, zakaj je število prodajal pri nas tako naraslo. Vsaka izmed številnih podeželskih trgovin je preskrbovalna ednica svojega malega okolja. Lastniki teh podjetij bi se nikakor ne mogli preživljati s samo trgovino pri največji skromnosti, saj prodajajo blago le povprečno 110 porabnikom. Zato — in ker je za trgovino potreben vsaj skromen kapital — so podeželski trgovci posestniki in gostilničarji, včasih tudi lastniki lesnih podjetij ali imajo še kakršni koli drugi, izdatnejši vir dohodkov. Seveda je pa v večjih krajih trgovina navadno v rokah poklicnih trgovcev, ki so kvečjemu še lastniki kakšnega manjšega obrtnega podjetja.

Trgovine v manjših krajih so navezane na napol kmečko prebivalstvo, ki je do neke mere bolj stalno naseljeno kakor industrijsko delavstvo v industrijskih krajih. Zato so trgovine v industrijskih krajih bolj pogosto ogrožene kakor v vaseh. Ko nastopi gospodarska kriza, jo trgovci v industrijskem kraju čuti mnogo bolj kakor njegov tovarš v kmečkem kraju. Dovolj je, če opozorimo na primer Jesenic in Trbovelj med zadnjo veliko krizo.

V LJUBLJANI 1.653 TRGOVIN

Po statistiki Zbornice za TOI je v Ljubljani 1653 trgovin, nad 15% vseh trgovinskih obratov v dravski banovini. Ljubljanske trgovine ne morejo živeti le od mestnega prebivalstva, četudi bi smeli računati, da so meščani znatno bogatejši (to se pravi, da je njihova kupna moč večja) kakor podeželje. Ljubljana ne šteje niti desetine prebivalstva banovine, glede na število trgovin pa bi morala imeti najmanj 15% prebivalcev v banovini. Mestne trgovine morajo torej privlačevati kupce tudi z dežele. V Ljubljani odpade le 48 kupcev na eno trgovino, torej mnogo manj kakor znaša povprečje za vso banovino.

TUDI V MARIBORU, CELJU IN PTUJU PREVEČ TRGOVIN

Posebej moramo opozoriti na značilnost, da so vsa večja mesta v Sloveniji prenaseljena s trgovinami kakor Ljubljana. Tako je v Mariboru 666 trgovin, tako da pride le 47 prebivalcev na trgovino, v Ptujju je 146 trgovin (46 prebivalcev na trgovino) in v Celju je 271 trgovinskih obratov (63 prebivalcev na trgovino). Med najbolj industrializirane okraje spada radoviški, ki

šteje 36.322 prebivalcev in 479 trgovin, tako da odpade 75 prebivalcev na trgovino. V tem okraju je 19 industrijskih obratov; vendar nam samo število industrijskih obratov ne pove mnogo, saj je glavno kapaciteta tovarn.

V BANOVINI SE 221 ZADRUDNIH PRODAJALNI

Vseh trgovinskih obratov je v banovini 9.990. Ker se pa število trgovin stalno spreminja, smemo računati, da je 10.000 trgovin. Če delimo število prebivalcev, in sicer 1.144.298 z 10.000, spredvidimo, da pride le 114 prebivalcev na trgovino. Toda upoštevati moramo še, da posluje v Sloveniji 221 zadrudnih prodajal. Na posamezno trgovino torej pride največ 110 prebivalcev, izmed njih kvečjemu polovica odraslih. Videli smo pa, da največji kraji tega povprečja niti ne dosegajo. V Ljubljani, kjer pride le 48 prebivalcev na trgovino, posluje še 24 zadrudnih prodajal. Tudi v drugih industrijskih krajih, kjer je že tako največ trgovin, so še številne zadrudne prodajalne. V radoviškem okraju jih je 20, v kranjskem, kjer imajo 419 trgovin (87 prebivalcev na trgovino) 8, v ljubljanski okolici 10, litjskem okraju 12 itd.

Čim bolj kmečki značaj ima okraj, tem manj je v njem trgovin; kot primer vzemimo konjski in šmarnski okraj: v konjskem okraju odpade 126 prebivalcev na trgovino, v šmarnskem pa celo 210. Značilno je tudi, da so v ljubljanski okolici trgovine nekoliko redkeje, tako da pride 150 prebivalcev na trgovino. To si lahko razlagamo s tem, da se na periferiji ne more razviti trgovina tako zelo zaradi ostre konkurence mestnih prodajal, ki lahko nudijo blago v mnogo lepši izbiri.

84 INDUSTRIJSKIH PODJETIJ V LJUBLJANI

Jasno je, da je razvoj trgovine neposredno odvisen od industrije. Vendar po samem številu industrijskih podjetij ne moremo dobro predvideti, v koliki meri je treba pripisovati naraščanje trgovinskih obratov na račun industrije v večjih krajih, kakor n. pr. v Ljubljani, kjer 84 industrijskih obratov, v Mariboru (44), Celju (23), Kranju (29), v radoviškem okraju (19) itd. Nedvomno je pa 398 industrijskih obratov v tesni medsebojni življenjski odvisnosti z 10.000 trgovin v Sloveniji. Vprašanje je, kako bi ta gosta mreža naše male trgovine prenesla močnejši sunek, kakršni ji grozi in kakšne posledice bi to imelo za slovensko gospodarsko in socialno razmere. Skrbri so nedvomno upravljavci.

mu upokojevcu in kostanjarju (g. Košak), se je za trenutek nasmejela sreča. Našel je pol milijona. Če se veselja nadenine, ki mu po zakonu pritiče, pa ga prav oni, ki si je vzel v zakup pravico deliti miloščino in si nadel naslov »pokrovitelj« družstva »Srce za siromake« (g. Lavrič), ogoljufa, ne samo za denar, temveč za vse, kar je bilo temu pohlevnežu v življenju lepega. Tajnika tega gnilega društva, ki je »spiritus agens« vseh goljufij, bo igral g. Eypper. Izvrstni liki, verne podobe iz resničnega življenja so: policijski komisar (g. Plevelj), policijski stražnik (g. Moser) ter mladi udarni nosač Marko (g. Kos), ki z zaupanjem zre v bodočnost, ki mora prinesiti boljše ureditve socialnih vprašanj. Pri delu sodeluje še: gđ. Vidičeva (Tonkovičeva žena), Kramarjeva (manikirka), Čučkova (novinarica) ter Lombar (novinar) in drugi.

Sentjakobsko gledališče bo s tem delom gotovo ustreglo svojemu številnemu občinstvu, ki z napetostjo pričakuje otvoritvene predstave.

Velik požar

Maribor, 15. novembra

V Šestrtarju pri Majšpergu je danes ponoči nastal usoden požar, ki je uničil več lepih domačij. Gorci je začela najprej domačija posestnika Janeza Sagadina, zaradi vetra se je pa ogenj razširil tudi na sosedne domačije. Hipoma so bile v plamenih hiše posestnice Amalije Piratove, posestnika Vinka Križanca in posestnika Josipa Roberja. Vse štiri domačije so pogorele do tal. Škoda znaša okrog 300.000 din in je bila le delno krita z zavarovalnico. Na kraj požara se prihiti gasilci iz Majšperga in pozneje tudi gasilci majšperske tivolnice. Z združenim naporom gasilcev se je posrečilo, da se ogenj omeji in prepreči, da se ni razširil na vso vas. Vzrok požara še ni znan, verjetno pa je, da so ogenj zanetili otroci, ki so se igrali v gospodarskem posloju posestnika Janeza Sagadina. Gasilci so gasili vso noč in še danes dopoldne stražijo na pogorišču.

Revija naših krajev

Ljubljana, 15. novembra

Te dni je izšla nova številka »Turizma«, revije za propagando turizma banovine Hrvaške in Slovenije, in sicer skupno za meseca september in oktober. Iz zanimive vsebine omenjamo prof. Viočeve članke »Pospešujo turizem Hrvaškega Zagorja«, odlomek iz univ. prof. Steletove publikacije o Ljubljani »Pečat naše usode«, članek Miroslava Pajalića o »Fotografiji v službi turizma«, reportaže Vladimirja Regalija »V veseljem in smehom čez naše Pohorje«, »V Rogoško Slatino tudi pozorni na zdravljenje« in »Pesem morja in noči na Sušaku«, prof. Viočevev razpravo »Rezultati turizma na Jadranu«, poročilo o sklepih nedavne turistične konference v Šibeniku in Sironičev članek o potrebi solidnega turističnega priročnika za našo državo.

Tudi to številko revije, ki jo že osmo leto spretno in okusno ureja novinar Vladi-

DANES ZADNJKRAT VESELA, ZABAVNA IGRA V FILMU

KORAJŽA VELJA! KINO MATICA — Tel. 22-41

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

V glavnih vlogah: Theo Linggen, Gustav Fröhlich, Marija Andergast.

Smeh... komične situacije... prijetno razpoloženje...

mir Regally, tiska pa Narodna tiskarna v Ljubljani, krasi mnogo res izbranih slik naših krajev, ki predstavljajo Zagreb, Remete pri Zagrebu, Ljubljano, planinsko kočjo na Obruču in motiv iz Pekla pri Obruču, pohorske planinske domove, dva motiva z nove pohorske ceste, Hvar, Rogoško Slatino, Sušak in druge motive iz naših lepih krajev.

V rubriki »Razno« slede poročila o manj pomembnih turističnih dogodkih v naši državi.

Revijski »Turizem«, ki kljub težavnim časom še zmeraj vztraja pri svoji okusni opremi — tiskana je na pravem umetniškem papirju — zasluži vso pozornost naših turističnih krogov, zlasti pa tudi gostinskih podjetnikov, ki bi si jo morali naročiti za okras svojih lokalov.

Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafeljeva 5, celoletna naročnina pa stane samo 100 din.

Krasen češki film »Skušnja«

Ljubljana, 15. novembra

Češi so nam podali že nebroj umetniško dovršenih filmov, ki jih je naše občinstvo sprejelo s posebno pazljivostjo. Tega pa ni pripisovati samo slovenskemu poreklu teh filmov, temveč dejstvu, da so bili vsi do sedaj pri nas prikazani češki filmi res prave umetnine. Češi znajo zajeti vsebino za svoje filme globoko iz vsakdanjega življenja, ki jo potem obdelajo z veliko doslednostjo, preprečevalno in duševno globoko, tako da vsakdo najde v teh filmih nekaj lastnega. Režiser Miroslav Cikán je v svojo veliko rutino, ki si jo je pridobil v dolgi letih filmskega udejstvovanja, napravil film, v katerem je obdelal motiv, ki se tako pogosto pojavlja v življenju. Za nositelje glavnih vlog je izbral prvece češkega hudožestvenega teatra Ladislava Boháča, Marijo Glaserjevo in Jana Dohnala. Ta film, ki je imel ne samo v svoji domovini, temveč povsod, kjer je bil predvajan, izredno velik uspeh, bo brezdvomno v Ljubljani deležen istega toplega sprejema, kakor dosedaj vsi ostali češki filmi, ker ga dejansko tudi zasluži.

2599

Vlom na Blokah

Ljubljana, 16. novembra.

Orožniki v logaškem okraju so polovili že več sumljivih potepuhov, ki so jim v nekaterih primerih dokazali tatvine, vendar je tam še vedno nevarna vlomilska družba, ki ji ne morejo priti na sled. Vlomilci so te dni vdrl v trgovino delavskega konzumnega društva v Novi vasi na Blokah in jo izropali. Vlomili so ponoči in skušali priti v trgovino najprej skozi okno. Potem so si premislili in so rajši s krampom odprli vrata. V trgovini so vse premetali in odnesli 20 m rjavega sukna za moške obleke, 50 m temnozelenega sukna za moške obleke, 6 m črnega sukna, 2 m kamgarna in 12 m ševljota črne barve za ženske obleke, 30 m blaga za blazine v raznih barvah, 52 m modrega in črnega kloba, 38 m modre in rjave svile za podlogo, 30 m blaga za srajce v raznih vzorcih, 25 m belega platna, 48 m navadne rjave kotonine, več metrov sivga kamgarna, dalje nekaj metrov sivga, rjavega in modrega ripsa, zavitek blaga za srajce itd. Odnesli pa so tudi več jopic, suknjičev, razno žensko obleko in več perila. Pretaknili so še drugi lokal, iz katerega so odnesli nekaj usnja, veliko specerijskega blaga in jestvin.

Ker blaga niso mogli odnesti, saj ga je bilo preveč, so ukradli z dvorišča posestnika Janeza Pakiža zelen ročni vozček, na katerega so naložili vlomilski plen in ga odpeljali. Vlom je vodstvo konzuma prijavilo orožnikom zjutraj. Ugotovljeno je, da so vlomilci oškodovali konzum za okrog 25.000 din. Kot glavnega vlomilca, ki je najbrž dal pobudo za vlom, zasledujejo orožniki nekega Vinka S., ki je doma iz okolice, pa je takoj po vladni pobegi. Seveda ni bil na delu sam, marveč je imel pomagace.

Iz šoštanja

Mestna gasilska četa si je nabavila novo motorno brizgalno. Ob svoji lanski 60letnici je tukajšnja mestna gasilska četa kupila gasilski in reševalni avto, pred dnevi pa je svojo delavnost dokazala z nakupom popolnoma nove motorke. Moč nove motorne brizgalne dosegla 30 konjskih sil. Ali bo ustrežne važni zahtevi? Z zadnjo ukinitevjo nekaterih slovenskih vladov je prestal voziti tudi vlak, ki prihaja v šoštanj nekaj minut čez 8. uro zvečer. Kakor čujemo, je bila poslana na merodajna mesta posebna spomenica, ki so jo podpisali stari dijaki in javencev ter mnogi drugi zainteresiranci. Zadevna spomenica utemeljuje veliko škodo, ki jo je povzročila ukinitev tega vlaka. Posebno je koristil ta vlak številnim dijakom in javencem, ki so se po končanem pouku v Celju vozili z njim domov. Z ustanovitvijo II. celjske realne gimnazije hodijo dijaki tudi popoldne v šolo. Brez dolgega čakanja — ukinjen vlak je odpeljal iz Celja malo pred sedmo uro — so se lahko dijaki po zaključku pouka vrnili domov. Prav tako so z ukinitevjo vlaka močno prizadeli mnogi v Celju se učenci vajenci. Vsi ti morajo sedaj čakati na zadnji večerni vlak, ki odpelje iz Celja šele ob 9. zvečer in pride v Velenje ob 10. Upamo, da bodo merodajni činitelji upoštevali spomenico in ji tudi ugodili.

Konzum tobaka v oktobru. Na območju šoštanjskega sodnega okraja je v oktobru znašal konzum tobaka 298.138 din. (Lani din 207.181.)

Trgovska in obrtna nasledjevalna soga. V tekočem šolskem letu poseča to šolo 57 vajencev in 26 vajenk. Trgovski oddelek

obiskuje 8 vajenk in 4 vajenci, obrtni pa 15 vajenk in 49 vajencev.

Engelbert Franchetti umrl

Ljubljana, 15. novembra

Davi je po dolgem trpljenju umrl v Ljubljani g. Engelbert Franchetti, bivši brivski mojster, meščan ljubljanski in častni član raznih strokovnih združenj.

Pokojni je bil rojen 1. 1871. v Klein-Reizingu na Gornjem Avstrijskem. Ze v mladosti letih je začel delovati v javnem življenju v naši ožji domovini. Leta 1897 se je osamosvojil in je na Jurčičevem trgu št. 3 odprl svoj brivnic, s katero se je leta 1906 preselil v bližino Justične palače. V palači takratnega župana Ivana Hribarja na Tyrševi cesti nasproti kavarni Evrope je dobil lep lokal. Podjetje je lepo uspevalo in ga je pozneje tudi izpopolnil tako, da je bilo med vodilnimi v Ljubljani. Franchetti pa ni deloval samo v svoji stroki, temveč v raznih obrtniških organizacijah, v katerih se je boril za obrtniške pravice. Za svoje velike zasluge na obrtnem polju je bil leta 1923 imenovan za ljubljanskega meščana, leta 1925 pa je bil izvoljen za častnega načelnika Zveze obrtnih združenj v Ljubljani. Odklikovan je bil z redom svetega Save IV. in V. stopnje. Pokojni Franchetti je bil ustanovitelj mnogih strokovnih združenj, Zveze obrtnih združenj, Zveze obrtnih društev, soustanovitelj Kreditnega društva Mestne hranilnice, Obrtne banke, Zanatske banke in ljubljanskega veleposl. 17. let je bil tudi član ljubljanskega občinskega sveta in mnogo let član in predstavnik Zbornice za TOI.

Pokožnik, ki je bil vedno zaveden nacionalist, je tudi v narodnem duhu vzgajal vse svoje otroke, ki so kakor on večinoma člani sokolskih društev in utrljili jim je tudi pot v življenje. Smrt vrliga moža pomeni težko izgubo za našo napredno javnost. Na zadnji poti spremimo Engelberta Franchettija v nedeljo ob 15. z 24. kapelico sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu. Pokojniku, ki je bil nad 60 let narodnik našega lista, blag spomin, ugledni rodbniki naše iskreno sožalje!

Olje bi moralo biti cenejše

Kalkulacija stroškov proizvodnje olja, objavljena v »Politiki«, kaže, da je olje predrago

Ljubljana, 15. novembra. Ljudje zdaj, ki je zelo podražena tudi mašč, se teze prenašajo podraženi olja. Tako so prisiljeni varčevati pri vseh vrstah zabel: masti, maslu in olju. Razumljivo je, da se marsikdo vprašuje, ali so tako visoke cene upravičene. Ljudje mislijo, da so cene »pravilne«, čim so maksimirane. Včasih pa vendar računski pokažejo, da so določene previsoke cene glede na produkcijske stroške. Tako dokazujejo v »Politiki«, da so cene olja previsoke in da bi jih urad za kontrolo cen moral znižati. Zdal je olje po 26 din liter, moralo bi pa biti najmanj za 6 din cenejše.

O visokih cenah olja so razpravljali na pristojnem mestu. Baje so spredvideli, da cene letošnje produkcije olja niso bile pravilno določene. Določil jih je trgovinski minister po zaslišanju zastopnikov Prizada, urada za nadzorstvo nad cenami in tovarn olja. Tedaj se je izkazalo, da tovarnari lahko prodajajo olje po 18.40 din franko tovarna. Cena olja v prodaji na debelo je bila določena na 20.79 din, v nadrobni pa na 26 din. Tudi v Ljubljani je olje na drobno po 26 din liter.

Velikih tovarn olja v državi je pet. Pristojne oblasti so zahtevale od tovarnarjev, da jim predlože kalkulacije produkcijskih stroškov pred začetkom letne produkcije. Pisec v »Politiki« pravi, da so se potrudili ter naračunali precej visoke stroške, a seveda ne enake. Pri posameznih tovarnah naj bi se gibali med 14 in 20.50 din. Pri preizkusu teh kalkulacij je pa bilo ugotovljeno, da velja kilogram olja povprečno 17.82 din; v tej ceni je vračunan seveda tudi tovarnarjev zaslužek. Tovarnari so protestirali. Minister je pa naposled predpisal ceno 18.40 din franko tovarna.

Lani pred začetkom kampanje tovarn olja, to je pred začetkom vojne, je bilo solnčeno seme po 1.90 din kg. Tovarnari so prodajali olje v sodih po 200 kg franko tovarna 9.45 din kg. Iz štirih kilogramov solnčnega semena izdelajo kilogram olja. To se pravi, da je lani sama surovina stala za kilogram olja 7.60 din. Tovarnari so bili torej zadovoljni z zaslužkom 1.85 din pri kilogramu ali 24.34% višji ceni, kakor so veljale surovine. Pozneje, v osmih mesecih, se je pa olje postopno podraževalo, čeprav se surovine niso podražile. Naposled je bilo olje na debelo po 13.50 din kg. Te jeseni je bilo solnčeno seme pokupljeno delno še vedno po 1.90 din kg in le polovico ga je doseglo ceno 2.20 din. Podraženo je bilo torej delno le za 15.50%, ali za 30 par pri kilogramu, toda olje se je podražilo za 52%.

Če kalkuliramo cene olja po sedanjih cenah surovin in višini dajatev, je seveda upravičena precej višja cena kakor lani. Tako je zdaj solnčeno seme po 3 din kg. K tej ceni je treba še priracunati 15% kot prispevek za oljarski sklad, to se pravi, da velja kilogram semena 3.45 din. Ker je za kilogram olja treba 4 kg semena, velja

torej surovine 12.60 din. Če bi cene olja računali kakor lani, torej, če bi dodali do bavnim cenam surovin 24.43%, bi smelo biti olje franko tovarna po 15.67 din kg in ne po 18.40 din.

Razen tega se olje podraža še nekoliko preveč v prodaji. Olje bi moralo veljati franko beograjska postaja največ 17 din kilogram in ne 20.97 din. Če priracunamo k tej ceni vse stroške, ki se naberejo do prodaje na debelo v posameznih krajih v državi, bi morali grozisti prodajati olje po 19.50 din kg in ne po 23.50 din.

Kilogram olja je več kakor liter. Cena olja v nadrobni prodaji bi smela znašati 19.94 din in ne 26 din liter. Po vsem tem je upravičena zahteva, da urad za nadzorstvo nad cenami predpiše nižjo ceno olja. Razumljivo je, da je proti pocenitvi olja hud odpor med prizadetimi. Zato tudi ne smemo pričakovati, da pojde vse tako gladko, kakor bi moralo. Nekateri, ki zagovarjajo sedanje visoke cene olja, se poslužujejo tudi argumenta, ki nima nič skupnega s kalkulacijo produkcijskih in prodajnih stroškov. Pravi, da bi se olje ne smelo poceniti, dokler je mast tako draga, češ, ljudje bodo zaradi tega kupovali olje mnogo bolj ter bo kmalu pošlo, zlasti še, ker je letošnja produkcija manjša od lanske. Vendar dandanes ne more nihče s takšnimi razlogi upravičevati višjih cen življenjskih potrebščin. Vsaka neupravičena podražitev je v teh časih zločin, če sploh še velja za zločin, streči po življenju ljudem.

Šentjakobčani otvarjajo novo sezono

Ljubljana, 15. novembra

Naše najpriiljubljenejši in najboljše amatersko gledališče bo v soboto 16. t. m. ob 20.15 zopet odprlo vrata svojega hrama v Mestnem domu. Številno občinstvo, ki si ga je ta neutrudna dramska družina pridobila tekom dolgih let svojega delovanja, je komaj pričakuje tega dogodka, saj mu je v nešteti komedijah, burkah, spevoigradah in dramah nudila že toliko umetniškega užitka, zabave in smeha, da te lepe večere že prav težko pogreša.

Za letošnje otvoritveno predstavo, si je Šentjakobsko gledališče izbralo aktualno delo hrvaškega dramatika Gena Senčića »Nenavaden človek«, katerega uprizarjajo vsa velika gledališča Jugoslavije, med njimi beograjsko, zagrebško in mariborsko, pa tudi češka. Snov, zajeta iz one sredine, katere problemi danes najbolj kličejo po pravičnejši ureditvi, je v tem delu prikazana v šestih slikah, ki kakor film tečejo mimo nas ter nas, prav zaradi svoje iskrenosti in udarnosti globoko dojmajo. Dejanje nas popelje v veliko mesto, v sredino številnih malih tragedij, a še številnejših velikih goljufij. Malemu človeku, železniško-

DNEVNE VESTI

— Nova razdelitev sirovin za proizvodnjo olja. Trgovski minister je umaknil svoj prvotni odlok o razdelitvi sirovin za proizvodnjo olja med tovarne. Ta odlok je bil objavljen v »Službenih novinah« 8. novembra in po njej naj bi dobile tovarne olja v banovini Hrvatski 48 odstotkov teh sirovin. Prva hrvatska trgovina olja v Zagrebu bi morala poleg banovine Hrvatske preskrbovati z oljem še vso dravsko in vrbsko banovino do reke Vrbasa. Toda sirovine so potrebne tudi druge tovarne olja in zato je trgovski minister sedaj umaknil svoj prvotni odlok. Letna poraba olja znaša v naši državi 1535 vagonov, od tega odpade na banovino Hrvatsko 475, na Slovenijo 190, na vse druge banovine pa 870 vagonov, ali v odstotkih na banovino Hrvatsko 30,94, na Slovenijo 12,7, na druge banovine pa 56,66%. Trgovski minister se s posebnim odlokom določil porabo olja novembra in decembra na 120 vagonov. Trgovci so že plačali vnaprej novo partijo olja, ki bo kmalu razdeljena.

— Posvetovanje o prehrani prebivalstva. Včeraj dopoldne je bilo v kabinetu trgovskega ministra posvetovanje o prehrani prebivalstva. Prisostvoval mu je trgovski minister dr. Andrej. Poleg njega so se udeležili posvetovanja kmetijski minister dr. Čubrilo, ravatelj direktorja za prehrano dr. Čošić, ravatelj Prizadara dr. Tot in zastopniki drugih gospodarskih ustanov.

— Novi kovanci po 25 par. Finančni minister je odredil, da se začeni s 21. novembrom začeti jemati iz prometa stari kovanci po 25 par. 21. maja 1941. bo ta drobni prenehal biti zakonito plačilno sredstvo. Obenem je finančni minister odredil, da pridejo z 21. novembrom v promet novi kovanci po 25 par, izdelani iz legiranega bakra in aluminij-brona.

— Neka trgovaška norma. Bila je bila zelo prizadeta zaradi vojne. Po najnovejših podatkih je izgubila od začetka vojne 14% glede na število edinic, po tonazi pa celo 20%. Številne ladje so tudi začasnoma izločene iz prometa, tako da je prisiljeno povzati ali izločiti 37% po številu edinic in po tonazi za 33% v primeri s 1. septembrom lani.

— Posvetovanje zastopnikov vseh hrvatskih mest. Včeraj dopoldne so se pričela v Zagrebu posvetovanja županov in finančnih strokovnjakov vseh hrvatskih mest. Zbralo se je okrog 70 delegatov iz 27 hrvatskih mest. Govorilo se je v prvi vrsti o gospodarskem položaju in finančnem mest. Med drugim je bil splošen predlog, naj se ustanovi nov centralni denarni zavod mest banovine Hrvatske, ki bi poskrbel za razdelitev mest, obenem bi financiral rentabilne investicije.

— Stanje naše industrije. Po uradnih podatkih, ki jih je zbral »Jugoslovanski kurir« je bilo leto 1. januarja v naši državi 3254 industrijskih podjetij, lani 1. januarja pa 3455. V zadnjem letu se je torej število industrijskih podjetij znižalo za 201 ali 5,82%. Na področju Zveze industrijskega poslovanja je bilo lani 414, letos pa 415 industrijskih podjetij. V Sloveniji torej nazadovanje industrije vsaj po številu industrijskih podjetij v zadnjem letu ni bilo. Najbolj je nazadovala industrija na področju zagrebske industrijske zbornice, kjer znaša nazadovanje okrog 32%.

— Novi telefonski imenik za leto 1941. Pošto ravnateljstvo bo v kratkem izdalo nov uradni telefonski imenik za leto 1941. Zato obvešča telefonske naročnike, da lahko prošjo s pismeno kolkovano vlogo za spremembo besedila, pod katerim so bili uvrščeni v imenik za leto 1939. Sprememba se bo izvršila proti plačilu pristojbine 5 din. Ker je direktorja po izdaji zadnjega imenika prejela nekaj reklamacij, da so v njem priobčeni naročniki, ki so že umrli, se pozivajo svoji umrli naročniki, da to spremembo v izogib poznejšim nevednostim pravočasno prijavijo. Ako je bil v zadnjem imeniku kak vpis napačno nastinjen ali pa so bile po izidu prejšnjega imenika ulice preimenovane, naj izvolijo prireditelj naročniki to z nekolikovan vlogo prijaviti. Vloge za spremembo vpisa je treba vložiti takoj, najpozneje pa do 20. t. m. pri pristojni pošti v Ljubljani in Mariboru pa na glavni pošti. Tam se dobijo tudi vse potrebne informacije. Osebe fizične ali pravne, ki niso naročniki telefona, ne morejo biti priobčene v imeniku, četudi so v najtesnejši zvezi z naročnikom.

— Prodaja novega bučnega olja. Prejeli smo: Tovarne bučnega olja v Sloveniji so že dobile potrebne količine bučnega semena in imajo novo bučno olje že na razpolago. Trgovci na debelo, kakor tudi detajlisti ter zadrage, ki so preteklo leto dobili bučno olje neposredno od tovarn, bodo tudi letos dobivali olje v istih količinah in pri istih tovarnah kakor preteklo leto. Trgovci-detajlisti, ki so dobivali preteklo leto olje od trgovcev na debelo, ga letos lahko dobe le pri istem trgovcu na debelo. Trgovci-detajlistom in zadrugam so zaenkrat pri tovarnah bučnega olja ali pri grozistih na razpolago iste količine bučnega olja, kakor so jih nabavili lani v mesecih oktobru, novembru in decembru. Te količine bodo tovarne odnesle grozisti razdeliti postopno kakor bodo prihajala naročila. Razdelitev za leto 1941 se bo izvršila naknadno, bo pa v skladu s porabo v ustrežajočih mesecih leta 1940. Cena še ni določena. Določil jo bo urad za kontrolo cen v Beogradu in bo v prihodnjih dneh objavljena. Za redne potrebe je zajamčena dovoljna količina bučnega semena za vse leto. Trgovci-detajlisti in zadrage naj pri razdelitvi skrbijo, da si ne bodo posamezniki ustvarjali nepotrebnih zalog, pa bučnega olja za normalne potrebe vedno dovolj na razpolago.

— Dragotin Kette: Zbrano delo. Uredil France Koblar. Izdala Nova založba v Ljubljani 1940. St. LVI + 352. Cena: broš. 90 din, platno 110 din, polusne 130 din. Potreba po novi izdaji Kettejevih pesnjih se je že davno čutila, saj smo v novem času dobili skoraj vse pomembnejše pisatelje v moderni ureditvi in kritični obdelavi. Tako je bil že tudi za Ketteja zadnji čas, da dobimo njegovo celotno delo, na novo urejeno in kritično pregledano. Nova izdaja se bistveno loči od obh izdaj, ki jih je uredil A. Askerc: obsega vse Kettejeve pesniško delo, v kolikor ga je bilo mogoče najti, okoli 30 novih pesmi in še nekaj novih prevodov, vso prozo, v kolikor je godna za tisk, in pesnikova pisma, ki se tičejo njegovega dela in življenja. Urednik je s študijem in zbiranjem skusil najti ključ v pesnikovo razvoju; chrani li se sicer dosegljivo razporeditev posameznih poglavij, notranja ureditev pa je povsem nova in kaže v mnogem čisto drugačno podobo. Številne opombe pojasnjujejo zlasti nastan-

ek posameznih pesmi in odpirajo zanimive poglede v pesnikovo oblikovni razvoj. Pesnikovo življenje urednik obravnava v dovolj obsežnem uvodu. Ta uvod gradi zgodovinsko ozadje devetdesetih let preteklega stoletja, odkriva usodne zapletiljave Kettejevega zunanega in notranjega življenja in prinaša mnogo novega za slovensko slovnostno in splošno kulturno zgodovino. Nova izdaja Kettejevega dela ne bo bita zgolj znanstvena; njen znanstveni aparat je za celoto samo opora in ne namen; tako bo knjiga lahko zajela tudi širši krog bralcev. Knjigo priporočajo tudi odlična oprema. Novo pesnikovo podoba je z mnogim študijem izvršil akademski slikar Božidar Jakac, zunanjo opremo je narisal akademski slikar Slavko Pengov; poleg tega je v knjigi priloženo tudi zanimiv faksimile pesmi »Noč trdnja molčijo«. Lahko rečemo, da je nova izdaja Kettejevega dela lep slovnostno zgodovinski in založniški dogodek.

— Najvišje cene železine. Sresko načelstvo v Ljubljani odloča in objavlja: Na osnovi čl. 1 in 2 uredb o kontroli cen v detajlni prodaji (Sl. list št. 420-71 z dne 4. septembra 1940, na podlagi pooblastila kraljevske banke uprave dravske banovine v Ljubljani VIII-K št. 520-40 z dne 17. septembra 1940 in št. 133 zakona o obnem upravnem postopku odločam: a) t. uradni odločki O. št. 2019-1 z dne 24. oktobra 1940 za območje sreskega načelstva v Ljubljani-okolica naslednje najvišje cene za 1) za železje (ceve) vseh vrst se določi temeljna prodajna cena za 1 kg 11 din, 2) za železo v šibikah (palico in betonsko) in fasonirano železo, izvenširno železo v obliki črke U in T, se določi temeljna prodajna cena za blago: a) v svežnjah za 1 kg 8,75 din, b) za odprto blago za 1 kg 9 din. Razlogi: Sresko načelstvo v Ljubljani usvaja: dejstvo da imajo trgovine na deželi v pretekli večini odjemalce, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu polno mero, ki jo je sicer deležen trgovec, ki prodaja največ v kilogramskih količinah. Z ozirom na vsa ta dejstva in po združenju kalkulacij se izdaja ta odločka, ki kupujejo največ le za domačo uporabo in da zaradi tega ne pride trgovci na deželi do takega zaslužka kot oni v mestu, ker prodajo železje in železo v manjših količinah kot 1 kg. Pri tem odpade na trgovčev breme kolo in papirne vreče, kar ne zmanjšuje zaslužka trgovcu pol

Volitve in nastop prvih ameriških prezidentov

Ob nastopu prezidenta Jacksona so lezli pionirji z divjega zapada kar skozi okna v Beli dom in Jackson je zbežal pred njimi skozi okno

Ameriške volitve prezidenta so sicer burne, toda zgodovinski trenutek miru nastane, ko prevzame novi prezident svoje uradne posle. V mirnem času je to več ali manj pompozna svečanost, toda ta zgodovinski akt ne doseže take višine kakor v času, ko more imeti izprememba prezidenta vpliv na usodo vsega naroda, ali pa včasih, ko se prevzemali vodstvo Amerike prvi prezidenti.

Prve volitve z zamudo

Prvi ameriški prezident je bil George Washington ter njegov nastop in zaprisega sta imela nedvomno največji pomen v zgodovini Amerike. Vendar pa najdemo v tem dogodku marsikaj komičnega, če si ga priključimo v spomin zdaj. Ko je v januarju 1789 prvi kongres, predstavljajoč konfederacijo osvobodjenih kolonij, zaključil svoje delo, je določil še preden se je razšel termin 4. marca, ko naj bi bil izvoljen prvi prezident, ki naj bi se istega dne prevzel svoje posle.

Vse je bilo pripravljeno za veliko svečanost v Federal Hallu v New Yorku in nihče ni slutil kakšne ovire čakajo ta zgodovinski dogodek. Kongres naj bi se bil sestel 4. marca, toda zbralo se je nekaj senatorjev, ki pa njihovo število ni zadostovalo, da bi mogel biti po ustavi izvoljen prezident. Po zakonu se je začela tistega dne prezidentova funkcija, po ustavi pa Združene države še niso imele nobenega prezidenta, ker ni mogel biti formalno proglazen za izvoljenega.

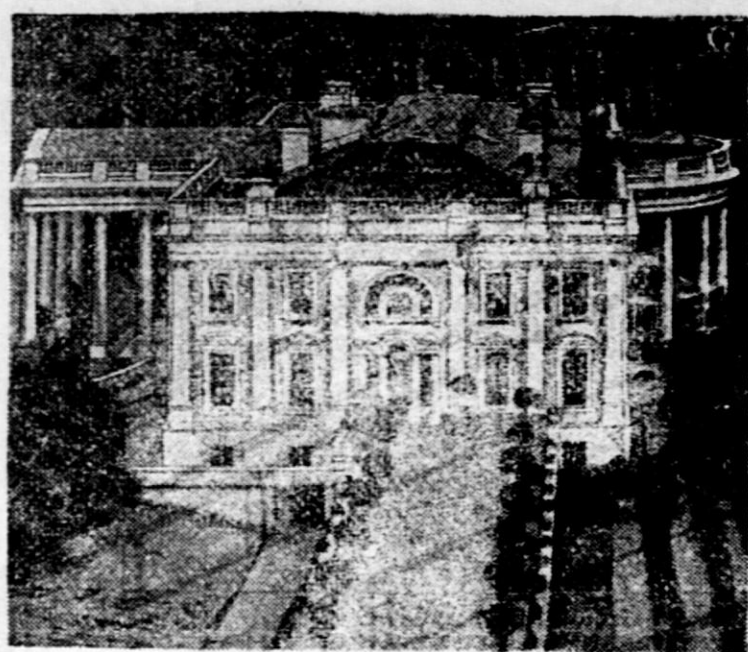
Preostalo ni nič drugega, nego prositi odsotne člane kongresa, naj takoj pridejo na sejo. Posiljanje pism je bilo pa zelo zamudno. Dan za dnem so odlašali svečano sejo. Del poslanecov, ki so bili že nestrpni, je zopet odločeval, domov, da bi se čez nekaj dni vrnil, peščica senatorjev je pa hodila v Federal Hall vsak dan. Ob desetih so jih preštel, toda vedno jih je bilo premalo. To se je vleklo do šestega aprila, ko je bilo končno s 33-dnevno zamudo navzočih toliko zastopnikov ameriškega ljudstva, da je mogel biti Washington izvoljen.

George Washington

Washington je ta čas nestrpno čakal na poročila iz New Yorka in ni hotel zapustiti svoje plantaze, ker ni bil siguren ali bo izvoljen za prezidenta. Njegov gromotni položaj po krvavi vojni ni bil posebno ugoden in on sam je bil nekako v dvomih, ali zadostujejo njegove sposobnosti za vodstvo nove države po boljši poti v bodočnost. To je zabeležil v svoj dnevnik, ko je 16. aprila odhajal v New York. Zapisal je: Ob desetih sem se poslovil z Mount Vernona ter zasebnega življenja in domačega miru ter odstopoval v New York težkega srca in z bolestinami občutli, katerih ne morem opisati. Ko sem stopal proti predsedniškemu sedežu mi je bilo kakor obsojencu, ki stopa na morišče.

V podobni negotovosti so bili tudi mnogi poslanci in senatorji, ker se ni bilo nobene tradicije, na katero bi se mogel parlament nasloniti. Med njimi ni bilo niti sigurnosti kakšen naslov naj bi dobil novi poglavar države. Teden dni pred predsedničkim nastopom se je sestel poseben odbor, ki je sklenil, da ima prezident naslov: »Njegova Visokost prezident ameriških Združenih

Prezidentov sedež Beli dom

držav in zaščitnik njihove svobode. O tem naslovu pa niso hoteli bolj demokratični poslanci ničesar slišati. Samega Washingtona so vprašali, kaj misli on glede naslova. In predlagal je, naj bi imel prezident naslov: Njegova visoka moč. Ena usoda je zadelo tudi predlog naj bi se imenoval prezident: »Njegovo voljno Velikanstvo. Nekateri predlogi so bili zelo komični. Nekaj poslancev je zahtevalo, naj se imenuje prezident: Njegova ekscelencija, drugi zopet: »Njegova nepotrebna ekscelencija ali celo »Njegova okrogla ekscelencija. Slednjič je ostalo to vprašanje nerešeno in ameriškega prezidenta imenuje lahko zdaj vsak človek kakor hoče. Navadno se rabi nagovor: Gospod prezident!

Prisega na izposojeno sveto pismo

Sele 3. aprila je prvi prezident prevzel svoje posle. Še v prvim trenutku pa se senatorji niso mogli odločiti o malenkostnih vprašanjih etikete. Šlo je za to, da-li naj ob prezidentovem nastopu senatorji sede, kakor je bil običaj v angleški lordski zbornici, ali pa naj stoji, kakor je bil v Angliji običaj v spodnji zbornici. Ko je bila debata o tem najvažnejša se je nekdo spomnil, da ni določena delegacija, ki naj bi spremljala Washingtona iz njegovega stanovanja do Federal Halla. Brž so izvolili nekakšen odbor, toda trajalo je dobro uro preden je novega prezidenta privedel. Ta čas so pa zopet ugotovili, da ni nobenega svetega pisma, na katerega bi Washington prisegel. Začeli so iskati sveto pismo in končno so si ga morali izposojiti iz bližnje frimasonske lože.

Ko so bile slednjič odstranjene vse ovire se je pojavil Washington v spremstvu mnogih uglednih meščanov. Washington je znal kljubovati celo angleški armadi, bil je ves razburjen, roke so se mu tresle in njegove besede so se komaj slišale. Želel je, da bi mogel prisesti brez velikega števila prič, toda senat je njegovo željo za-

vrnil in tako se je moral Washington predrediti vsej slavnostni proceduri.

Na balkonu vpricho ogromne množice, ki je čakala na Walstreetu, da bi videla prvega ameriškega prezidenta, je izgovoril Washington predpisano prisego. Potem je poljubil sveto pismo in med navdušenim vzklikanjem množice odšel v senatno dvorano. Čim je vstopil, so vsi senatorji vstali. Pozabili so na dolge debate, da-li naj senatorji stoji ali sede. In vsi so stoji poslušali Washingtonov govor. To pa ni bil slavnostni govor, Washington ni bil dober govornik. Bilo je samo oznanilo vsemu svetu, da je dobila nova svobodna država prvo vlado.

Pozlačena prezidentova kočija

Drugi prezident John Adams je pa že imel svečanost nastop. Pri njem je bila že gotovo tradicija in bilo je tudi več časa za vse priprave. Tu ni bilo več beganja in komičnih prizorov, kakor pri volitvi in nastopu prvega prezidenta. Adams se je odpravil v Kapitol v pozlačeni kočiji, ki jo je vleklo šest belecev. Njegov naslednik Jefferson, ki je bil prvi prezident, ustoličen v Washingtonu, je šel v Kapitol peš in spremljalo ga je samo nekaj milicnikov.

Buren nastop prezidenta Jacksona

Najburnejši je bil nastop prezidenta Jacksona leta 1829. To svečanost imenujejo se zdaj v Ameriki cirkuška predstava. Jackson je bil tipičen mož zapada. Bil je splošno znan in oboževali so ga tisoči pionirji, ki so se zbrali v Washingtonu iz krajev oddaljenih nad 500 km, da bi videli kako prevzema eden izmed njih prezident-ske posle. Washingtonske ulice so bile polne mož v slikovitih pionirskih hlačah, mož, ki je bilo njihovo vedenje prepuščeno za veliko mesto. Eleganti Washington se je naravnost ustrašili teh divjih obrazov in stotnja pehote ni hotela spremljati Jacksona, ker se je bala, da bi ne mogla krotiti množice.

Naval na svečanost je bil tako velik, da so morali kraj, kjer je prezident prisegel, zavarovati z močno vrvo. Da bi prezidentovi prijatelji z zapada ne podrli tribune.

Po končanem obredu so pritisnili vsi pionirji v Beli dom in ko jim niso zadostovala vrata so lezli kar skozi okna v dvorane ter zahtevali jedi in pijače. V Belem domu so se vedli kakor v krčmi divjega zapada. Z umazanimi škornji so hodili po atlasastih stoli, da bi se pririli do bufeta, trgali raz stene svilene tapete in Jackson je bil vesel, ko se mu je posrečilo zbežati skozi okno. Slednjič je šinila nekorna v daljavo srečna misel. Sodčke s pijačo je gal odnesti na travnik pred Kapitol in tako je bil rešen v Belem domu mir. Ko je množica opazila, da je prezident izginil, se je začela tudi sama razhajati.

Zdaj nastop prezidenta ni več tako divje pester, kakor je bil v onih časih. Svečanost je zdaj dostojna brez popivanja in veseljačenja strogo v duhu ameriške demokracije.

Nov nauk: multimentalizem

Zanimiva dognanja japonskega psihologa Tamea Kajiyame

Japonski psiholog Tameo Kajiyama je začel oznanjati nov nauk o šolanju možganov, tako zvan nauk o multimentalizmu. Možno trdi, da lahko vsak človek razvija v sebi neslutene duševne sile in sicer s pomočjo multimentalizma. Morda bodo celo tisti naši vrstniki, moderni duhoviti, ki se love v raznih »izmih«, napeto razmišljali, kaj prav za prav misli japonski psiholog s svojimi izrazi mentalist, mentalizem, multimentalist in multimentalizem.

Strokovnjak nam daje enostavno definicijo. Kajiyama meni, da se lahko človeški možgani istočasno osredotočijo na več vprašanj, da lahko človek istočasno razmišlja in dela dve ali celo tri stvari in tako izrabiti svoje možgane do skrajnih možnosti. Skrbno merjenje in kontrola možganov v tisočih primerih je pokazala japonskemu raziskovalcu, da je pri običajnem osredotočenju praktično zaposlena le petina naših možganov, našega duha. Ostale štiri petine, ki so torej proste, nam pomagajo dojemati ropot, kretanje in dojme sveta okrog nas, ki moti in ovira

našo koncentracijo. Kajiyama si je prizadeval zaposeliti te štiri petine možganov tako, da bi ne bilo mogoče motiti osredotočenosti v možganih.

Povprečni človek ugotovi pripravnosti k temu, da je sicer lahko razlagati tako teorijo, da je pa težje uveljaviti jo. Kajiyama ima pri rokah praktični dokaz, da je to možno. Podvrnil se je namreč preizkušnji vseučiliških profesorjev, pri katerih je istočasno pisal z eno roko od desne na levo, z drugo pa od leve na desno, poleg tega je pa vodil težko debato o novem filozofskem problemu in reševal še matematično nalogo. In pri vsem tem prav nič ni napenjal svojih misli, temveč je prestal preizkušnjo multimentalizma smeje in zbijal vmes še šale, izvirajoče menda iz njegove četrte ali pete koncentracije.

Cujmo pa, kako se lahko tudi preprost človek in ne samo vseučiliški profesor in psiholog vežba v multimentalizmu. Poskusimo napisati pismo prijatelju A. pri tem pa istočasno razmišljati o vsebini pisma, ki smo ga dolžni napisati prijatelju B. Kot nadaljnjo koristno vajo priporoča

Kajiyama pisati z eno roko od leve proti desni, z drugo pa istočasno od desne proti levi. V začetku se nam sploh ne bo posrečilo pisati istočasno z obema rokama, ali kvečjemu bomo lahko pisali samo enake besede. Ko se bomo pa nekaj časa pridno vadili, bomo lahko pisali z vsako roko nekaj drugega.

Največjo važnost polaga japonski psiholog na vajo leve roke, kajti levica kontrolira desno polovico možganov. Raba leve roke pogosto odstrani bolečine v desni polovici glave. Jecljavost se baje pogosto odstrani z vztrajnim vežbanjem in zaposlitvijo desnice, kar vzpodbuja središče govora, ki je tudi v desni polovici možganov. Kajiyama je preizkusil svoj sistem tudi na služnjači. Dva člana služnjači sta začela pozneje študirati na univerzi tretji je pa postal dirigent simfoničnega orkestra.

Končno preizkušnjo svoje metode pa pričakuje japonski učenjak od uvedbe mentalizma na japonskih šolah, kjer naj bi se z njegovo pomočjo zdravile speče duševne sile v korist duhovnega razvoja vsega človeštva. Treba je pa pripomniti, da multimentalizem japonskega učenjaka ni nič novega. Znano je, da je lahko Julij Cezar istočasno čital, pisal in govoril odnosedno narekova pisma. Toda to je treba pripisovati vsestranski genialnosti tega slavnega rimskega vojskovodje in državnika.

Čim starejši, tem manj bolezn

Iz statistike za leto 1938 je razvidno, da so izmed 10.000 moških članov v starosti od 20 do 29 let obboleli 5103, torej vsak drugi. Izmed 10.000 članov zavarovalnic starih nad 60 let, jih je pa obbolelo samo 3.595 ali vsak tretji. Število obolenj pade z vsakim 10 letom, dočim se splošno misli, da so starejši ljudje bolj nagnjeni k boleznim kakor mlajši. Statistika zavarovalnic pa dokazuje nasprotno. Seveda je res, da se čim bolezn z večjo starostjo podaljša do podvojitev, da je zrak na deželi bolj zdrav kakor v mestih je splošno znano. Manj je znano, da je tudi delo na kmetih navzile velikemu naporu zdravju manj škodljivo, kakor rečimo delo po pisarnah. Na kmetih se pripeti tudi mnogo manj nesreč kakor po delavnicah in tovarnah. Na 10.000 delavcev v mestih odpade 63.000 zaradi bolezn zamujentih delovnih dni, dočim jih odpade na kmetih samo 39.000 na leto. Zaradi telesnih poškodb zamudi 10.000 delavcev v mestih na leto 30.000 delovnih dni, na kmetih pa samo 23.000. Gripo dobe delavci v mestih mnogo pogosteje kakor na kmetih. Razlika znaša celih 43%. Na kmetih tudi ne poznajo nevtrastenje in podobnih živčnih bolezn, pač pa imajo na kmetih ljudje več čirov in vnetja slepiča kakor v mestih.

Nepotrebno razburjenje

Prebivalci emesta Baltimore je nedavno razburila vest o 3.000 let stari egiptski mumiji. Kupila jo je gospa Hurstova na dražbi starinskih znamenitosti in plačala je 2000 din za mumijo, ki je pa vzbudila v Baltimore silno ogorčenje. Ze na kolo-dvortu so ženska društva protestirala proti prevozu mumije, ki more po njihovem mnenju prinesiti mestu samo nesrečo.

Pozneje so se jele širiti o mumiji strašne vesti in policija je dobivala od vseh strani anonimna pisma, v katerih so jo neznani pisci opozarjali, da v mumiji ni skrito truplo starega Egiptana, temveč žrtev nedavnega zločina. Hurstova se je končno uklonila pritisku javnega mnenja in ker ni mogla obdržati mumije pri sebi, jo je podarila muzeju, kjer so pogledali kaj je v nji. Razburjenje se je takoj poleglo, čim so ljudje zvedeli, da je bila mumija polna zaganja.

Nov način zatemnitve

Problem popolne zatemnitve je mnogo težji tam, kjer imamo velika okna odnosedno cele steklene stene, kakor pa pri navadnih hišah. Najtežje je zatemniti tovarne, delavnice in pisarne z velikimi okni. Tu je zatemnitev draga in težka, obenem pa prinaša s seboj še druge nevedčnosti. Ovirna namreč zračenje prostorov in promet zlasti pri podjetjih, ki delajo na več posad. Te ovire so vzbudile zanimanje strokovnjakov in po mnogih poskusih so našli le ti izhod, namreč zatemnitev po filtrirski metodi.

Ta metoda sloni na absorbiranju svetlobnih žarkov po gotovi barvi s pomočjo filtra drugačne barve. Okna se prevlečejo z barvo ali barvastim celofanom, ki ne prepušča svetlobe, izžarevajoče iz razsvetljavanih teles, dočim dnevna svetloba lahko pride skozi okna. Pri tem pa ne smemo uporabljati poljubne luči, temveč samo posebne svetilke, ki dajejo v prvi vrsti žolto in rdečo svetlobo. Svetilke morajo biti

take, da se ne širijo iz njih žarki, krajših valovnih dolžin. Pri prvih poskusih so prevlekli okna z modro barvo, ki praktično sploh ne prepušča žolte svetlobe. Dnevne svetlobe je pa prepuščala premalo. Pozneje so spoznali, da je mnogo boljše izvesti odtok zelene barve, ki prepušča do 25% dnevne svetlobe in je obenem prijateljski očem. Novi način zatemnitve je sicer še v stanju poskusov, vendar pa ima mnogo prednosti v primeri z običajnimi načini.

Telefonski pogovor na 13.000 km

Bogati trgovec Wallern v Melbourne v Avstraliji je hotel nedavno govoriti telefonično s Honolulu. Pogovor na razdaljo 13.000 km je bil mogoč že čez nekaj minut po prijavi. V ta namen so bili potrebni trije telefonski sistemi in štiri telefonske pripre. Glas iz Melbournea so najprej prenesli po telefonskem vodju v Sidney, od koder je šel brezžično do Balcocka, potem pa zopet po kablju do Rubby in brezžično do New Yorka. Iz New Yorka je šel po telefonskem vodju preko Amerike in končno brezžično preko Tihga oceana do Honolulu.

Telefonistka, ki je poskrbela za to telefonsko zvezo, je šla glas človeka, ki je klical v ponedeljek, kako vošči dobro jutro drugemu, ki ga je poslušalo v torek. Ni se primera, kjer bi bilo mogoče kontrolirati svetovno razliko na zemlji tako pozitivno kakor v tem primeru telefonskega pogovora na razdaljo 13.000 km. To je bil pa tudi zelo drag telefonski pogovor, saj je znašala pristojbina v našem denarju okrog 8.000 din.

PRITOŽBA

Zdravnik stopi k bolniški postelji in vpraša bolnika: — Ali imate kakšno pritožbo?

— Da. — odgovori bolnik s slabim glasom. — Moja strežnica je stara že 50 let.

Prošnja železniški upravi

Kamnik, 14. novembra
Brali smo pred dnevi, da se je vršilo v Beogradu posvetovanje na gener. direkciji drž. železnice, da se ukinitvi vlaki ponovno uvedejo, tarifa pa naj bi se zvišala. Kljub temu, da so proti ukinitvi vlakov na naših progah protestirale občine v imenu občanov, se ni dalo to preprečiti, ker je menda naš glas le glas vpijočega v pušavi.

Poglejte, kako se godi nam iz kamniškega sreza po ukinitvi vlakov. Če hočete k zdravniku, na sodišče, sresko načelstvo ali davčno upravo, se morate peljati že s prvim vlakom, ki pride v Kamnik okrog 6 zjutraj. Nato čakaš do 8 in opraviš recimo do 9 vse, potem pa spet čakaš do 12.30 na povratni vlak, torej dobre 3 ure! Prav toliko časa morajo čakati tudi potniki, ki se pripeljejo z jutranjimi vlaki na prvo zvezo za Kamnik, vse zaradi ukinitja vlaka št. 8415 ki je odhajal iz Ljubljane ob 8.05 in se vračal ob 10.45.

Vzet nam je bil tudi vlak št. 8419, to je popoldanski ob 14.45 proti Ljubljani. To je bila za nas izredno ugodna zveza z Ljubljano, vrhu tega pa so se s povratnim vlakom že pričeli vračati mnogi z dela domov. Sedaj jih morete videti, kako tavajo brez opravka po Ljubljani, se stiskajo po čakalnicah in zabijajo čas v brezdelju, ko čakajo naslednji vlak skoro 4 ure.

Ukinjen je bil nadalje vlak št. 8423 in št. 8424, ki se je vračal v Kamnik iz Ljubljane ob 21.20. Marsikateri med nami je ravno radi tega moral in še mora v teh mrzlih, mokrih nočeh po 4 do 5 ur peš hoditi domov. Samo tisti, ki je poskusil, kaj se pravi hoditi ob takem vremenu ob 8. zvečer čez Jezico, Črnuče in Dobravo na Domžale, bo vedel ceniti pomen večernega vlaka v pravi meri.

Tovorni promet se pri nas ni povečal, proga je večji del dneva nezasedena. Na tako kratki progi, okrog 20 km, se nam zde te omejitve popolnoma nerazumne. O rentabilnosti vlakov ni vredno debatirati, kajti sprevodniki lahko povečajo, kako se v potu svojega obraza prelivajo po natpranih hodnikih vagonov. Niso torej premalo, ampak celo preveč zasledni!

Merodajne faktorje prosimo, da upoštevajo ta dejstva in nam popravijo to socialno krivico s tem, da vse ukinjene vlake spet uvedejo.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Nekaj časa je bilo vse tiho. Dve, tri minute. Potem se je pa zopet slišalo škripanje stopnic. In zopet tišina...

Mož, ki je prihajal po stopnicah, je bil zelo oprezen. Po vsakem koraku se je potuhnil in čakal nekaj minut.

Minilo je četrt ure. Detektiv je napeto gledal v vrata. Po njegovem računu je moral biti njegov neznan gost pri vratih. Zadnji presledek je bil nekoliko daljši od prejšnjih. Zdaj zdaj se bodo vrata počasi odprla.

Townsend se je tiho obrnil v stran in se prepričal, da drži samokres v roki.

Vrata so se odprla. Povsem neslišno, toda naglo. Na pragu je stala bela postava. Od pete do glave zavita v belo. Townsend je bil presenečen. Kaj ga je hotel ta neznanec prestrašiti, da je prišel v obleki strašila?

Bela postava je stopila v sobo in obstala zalita z mesečino. Kar se je detektiv dvignil s postelje. — Marion, ti! — je zašepetal presenečeno.

31 Dekličino telo je lahko zadrželo, potem je pa hotela naglo zbežati iz sobe.

Townsend je hitro skočil k vratom in jih zaprl tako neslišno, kakor so se bila prej odprla. Potem je pa prižgal svečo in molče buljil v Marion. Na sebi je imela dolgo nočno srajco, okrog ramen je pa ovila belo ruto. Lase je imela razčesane in iz oči ji je odsevala malone groza.

Townsend jo je prijel za roko on jo odvedel k divanu.

— Kaj se je zgodilo, Marion? — je vprašal ves v skrbel.

Povesila je glavo in naenkrat je zaplakala. Townsend ni vedel, kaj počenja. Prinesel ji je kozarec vode. Toda s tem je bilo izčrpano vse njegovo znanje o tem, kaj naj počne z dekletom, kadar joče. Marion ni nehala plakati. Townsend je stal kraj nje in zdela se je, da je čisto odveč.

— Marion, Marion, prosim te, — jo je rotil, — povej mi, kaj morem storiti zate.

Dvignila je oči. Usta so ji še vedno drgetala v joku, toda iz oči ji je že odsevala kljubovalnost.

— Ali morem kaj storiti zate? — je ponovil malone obupan svoje vprašanje.

— Seveda, — je dejala naenkrat, — daj mi robec.

Tonsend se je prijel za glavo.

— Seveda, seveda! — je vzkliknil vneto in ji brž prinesel robec. — Oprosti, dekle, to je namreč prvič v mojem življenju, da imam pred seboj objokano dekle.

Obzirno ji je hotel otreti solze iz oči, toda

ona mu je izrgala robec iz roke in si čisto prozaično obrisala nos.

— Velik tepec si, — mu je dejala odkrito. — Zelo velik tepec.

Te besede, še bolj pa zaupljiv glas, je delovalo na Townsenda zelo pomirjevalno. Vstal je in vzel cigareto. Ko jo je prižgal, je sedel k dekletu in naenkrat mu je položil zelo ugajal.

— Pripoveduj mi, dekle, — je dejal skoraj veselo, — čemu se imam zahvaliti za tvojo nočni poset.

Sele tedaj se je domislil, da sta se ves čas tikala. Toda sklenil je molčati o tem in jo tikati tudi v bodoče.

Celo v migljajoči luči sveče se je moglo jasno videti, kako je Marion zardela.

— Jaz... sem hotela, — je začela v zadregi, potem je pa obmolnila.

— No, kaj si hotela? — jo je vprašal.

Marion je hitro premagala svojo zadrego.

— Spodaj je očka vedno navzoč, — je dejala odločno. — In vpricho njega te ne morem vprašati...

In zopet je obmolnila.

— Kaj pa, dekle? — je vprašal začuden. — Povej no, kaj si me hotela vprašati.

— Jaz ne morem vedeti, kako postopajo pri tem grofje, — je odgovorila. — Če bi spadal med nas, če bi bil navaden delavec, tedaj bi jaz...

Townsend je vzdihnil.

— Kaj bi storila, Marion? — jo je vprašal in uprl pogled v njo. — Danes res ne morem trditi, da si posebno pametna in odkrita.

Dekličine oči so se zaškrile.

— Ali more biti človek vpricho grofa še bolj odkrit? — je vprašala hitro kakor da komaj čaka, kdaj bi lahko zastavila to vprašanje.

Detektiv se je nasmehnil.

— Marion, — je dejal smeje, — te besede si prečitala v nekem romanu.

— Res je, — je priznala, — kje pa naj bi se sicer učila, kako je treba govoriti z vašo milostjo? Zaradi tebe sem prečitala štiri romane, kjer se piše o grofih. Toda v vsakem je on prvi izpogovoril o svoji ljubezni. Tam stoji tudi: »Tvoj pogled me je opijalil, tvoj glas me razburja in lahni koraki tvojih nog...« in prav to sem ti hotela najprej reči.

— Za božjo voljo, Marion, — je vzkliknil Townsend, — samo kaj takega nikar ne stori!

— Saj sem to misel že opustila. Tisto glede korakov tvojih nog bi ne bilo točno. Kar se tiče pogleda in glasu, je vse v redu. Toda kadar prideš ponoči nekoliko okejan domov in storkljaš s svojimi blatnimi, okovanimi čevlji, te ni nič kaj prijetno poslušati. Ti si velik lahkomišelnec, grof, ker zapravljaš denar namestu da bi varčeval. In to me nekoliko moti.

Smeje jo je potegnil k sebi.

— In vendar me imaš rada, Marion? — jo je vprašal tiho in jo rahlo poljubil na usta.

— Da, — je odgovorila prostodušno in zamišljeno zrla predse. Kar se mu je naglo izvila iz objema.

Da nudimo našim odjemalcem še več udobnosti in še večjo izbiro dobre in cenene obutve, da jih zadovoljimo v vsakem pogledu, se nismo ustrašili ne truda ne žrtev ter smo postavili v Ljubljani na vogalu Aleksandrove ceste in Šelenburgove ulice veliki

DOM SLUŽBE

V njem bodo našli naši odjemalci v bodoče vse udobnosti velikega trgovskega doma.

Poleg večje in izpopolnjene izbire novih vzorcev bomo obnovili in preuredili tudi oddelek za nego nog in kliniko nogavic, kjer boste vedno dobro in poceni postreženi.

Svečana blagoslovitev 16. novembra ob 15 uri. Otvoritev poslovnih prostorov z razstavo naših proizvodov istega dne ob 16 uri.

V nedeljo 17. nov. razstava od 9 do 18 ure.

NA RAZSTAVO VAS LEPO VABIMO

Rata

LJUBLJANA

Danes premiera enega najodličnejših čeških filmov

SKUŠNJAVA

Pretrčljiva ljubavna zgodba, vzeta iz vsakdanjega življenja.
V glavnih vlogah: Ladislav Boháč, Marija Glaserjeva, Jan Dohnal itd.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Na 1,144.298 prebivalcev 9990 trgovin

in 221 združnih prodajaln v Sloveniji — Večjih podjetij je samo 396

Ljubljana, 15. novembra
Te številke so zelo pomembne za pre-
so naših gospodarskih razmer. Zlat pri
nas še marsikdo ne zna čitati števil kak-
or jih drugi ne znajo pojasnjevati; zato
je pa tem več neumeteljenih sodb, nedoka-
zanih trditvev in predsodkov. Ali se je do-
slej kdo pri nas zamislil nad tem, da je
v dravski banovini okrog 10.000 trgovin?
To je izrednega pomena za gospodarsko
sestavo Slovenije in zelo značilno za naše
razmere.

ZAKAJ SE JE TRGOVINA TAKO RAZVILA?

Ali so bili pri nas tako dobri pogoji za
razvoj trgovine? Zakaj je število trgovin
tako naraslo? Morda je trgovina imela
kdaj zlato dno kakor obrt. Tisti časi so
pa nedvomno minili. Vendar bi si tudi s
tem ne mogli razložiti, zakaj so se tako
zelo razmnožile trgovine po Sloveniji. Če
bi bile prodajalne res tako donosne, bi
sčasoma začele prevladovati bogate trgo-
vine, ki bi lahko zmigale v konkurenč-
nem boju, da bi malih podjetij mnogo ne
ostalo.

Mreža trgovskih obratov se je razpredla
pri nas tako gosto zaradi posebnih krajev-
nih razmer. V Sloveniji je izredno mnogo
trgov in večjih vasi, ki so središča širše
ali ožje okolice. V vseh teh krajih so šte-
vilne trgovine. V podeželskih krajih naj-
demo pogosto združene gostilne in trgo-
vine. Najštevilnejše so trgovine v krajih,
kjer je kakšno industrijsko podjetje. Ven-
dar je precej trgovin tudi v izrazito kme-
tinskih okrajih. Skoraj kakor pravilo pa
velja, da čim več je industrijskega delav-
stva v posameznih krajih, tem več je trgo-
vin. Zato lahko sklepamo, da je pri nas
število trgovin naraslo vzporedno z indu-
strializacijo; statistika nam kaže, da so
industrijska podjetja naseljena po vsej de-
želi, čeprav nekaj okrajev ne more veljati
za industrijske. Toda le s tem še ni vse
pojasnjeno: ni le sam razvoj industrije
vzrok razširjenosti trgovinskih obratov pri
nas, bolj preprosta se nam zdi zadeva, če
se spomnimo, da je naša banovina pasiv-
na. To se pravi, da se številno prebivalstvo
ne more preživljati le s kmetijstvom — če
gozdarstvo s pridobivanjem in predelova-
njem lesa pristojevalo v posebno stroko —
to se pravi, da mora kupovati večino ži-
vljenjskih potrebščin. V izrazito agrarnih
pokrajinah se trgovina ne more razviti tak-
o kakor pri nas. Najbližji primer za to je
Hrvaška — brez Zagreba, seveda.

NAJVEČ ŽIVILSKIH TRGOVIN

Trgovine so torej krajevna potreba; od-
prte so bile tam, kjer so bile potrebne,

da jih imajo ljudje čim bližje pri rokah. V
podeželskih krajih so to navadno trgovine
z mešanim blagom. Velika večina teh trgo-
vin prodaja živila, tako da se v Sloveniji
peča s prodajo življenjskih potrebščin 96%
trgovinskih obratov. V tem visokem od-
stotku živilišnih trgovin torej najdemo od-
govor, zakaj je število prodajalnih pri nas
tako naraslo. Vsaka izmed številnih po-
deželskih trgovin je preskrbovalna ed-
nica svojega malega okoliša. Lastniki teh
podjetij bi se nikakor ne mogli preživljati
s samo trgovino pri največji skromnosti,
saj prodajajo blago le povprečno 110 po-
rabnikom. Zato — in ker je za trgovino
potrben vsaj skromen kapital — so po-
deželski trgovci posestniki in gostilničarji,
včasih tudi lastniki lesnih podjetij ali ima-
jo še kakršen koli drug, izdatnejši vir do-
hodkov. Seveda je pa v večjih krajih trgo-
vina navadno v rokah poklicnih trgovcev,
ki so kvečjemu še lastniki kakšnega manj-
šega obrtnega podjetja.

Trgovine v manjših krajih so navezane
na napol kmečko prebivalstvo, ki je do
neke mere bolj stalno naseljeno kakor indu-
strijsko delavstvo v industrijskih krajih.
Zato so trgovine v industrijskih krajih
bolj pogosto ogrožene kakor v vaseh. Ko
nastopi gospodarska kriza, jo trgovci v
industrijskem kraju čuti mnogo bolj kakor
njegov tovariš v kmečkem kraju. Dovolj
je, če opozorimo na primer Jesenice in Trbo-
velj med zadnjo veliko krizo.

V LJUBLJANI 1.653 TRGOVIN

Po statistiki Zbornice za TOI je v Ljub-
ljani 1653 trgovin, nad 15% vseh trgovin-
skih obratov v dravski banovini. Ljubljans-
ke trgovine ne morejo živeti le od mest-
nega prebivalstva, četudi bi smeli raču-
nati, da so meščani znatno bogatejši (to
se pravi, da je njihova kupna moč večja)
kakor deželani. Ljubljana ne šteje niti de-
setine prebivalstva banovine, glede na šte-
vilo trgovin pa bi morala imeti najmanj
15% prebivalcev v banovini. Mestne trgo-
vine morajo torej privlačevati kupce tudi
z dežele. V Ljubljani odpade le 48 kupec-
na eno trgovino, torej mnogo manj kakor
znaša povprečje za vso banovino.

TUDI V MARIBORU, CELJU IN PTUJU PREVEČ TRGOVIN

Posebej moramo opozoriti na značilnost,
da so vsa večja mesta v Sloveniji prena-
sičena s trgovinami kakor Ljubljana. Tako
je v Mariboru 666 trgovin, tako da pride
le 47 prebivalcev na trgovino, v Ptujju je
146 trgovin (46 prebivalcev na trgovino)
in v Celju je 271 trgovinskih obratov (63
prebivalcev na trgovino). Med najbolj in-
dustrializirane okraje spada radovijski, ki

šteje 36.322 prebivalcev in 479 trgovin, ta-
ko da odpade 75 prebivalcev na trgovino.
V tem okraju je 19 industrijskih obratov;
vendar nam samo število industrijskih obr-
atov ne pove mnogo, saj je glavno ka-
paciteta tovarn.

V BANOVINI SE 221 ZDRUŽNIH PRODAJALN

Vseh trgovskih obratov je v banovini
9.990. Ker se pa število trgovin stalno
spreminja, smemo računati, da je 10.000
trgovin. Če delimo število prebivalcev, in
sicer 1.144.298 z 10.000, sprevidimo, da
pride le 114 prebivalcev na trgovino. Toda
upoštevati moramo še, da posluje v Slo-
veniji 221 združnih prodajal. Na posa-
mežno trgovino torej pride največ 110 pre-
bivalcev, izmed njih kvečjemu polovica od-
raslih. Videli smo pa, da največji kraji
tega povprečja niti ne dosegajo. V Ljub-
ljani, kjer pride le 48 prebivalcev na trgo-
vino, posluje še 24 združnih prodajal.
Tudi v drugih industrijskih krajih, kjer
je že tako največ trgovin, so še številne
združne prodajalne. V radovijskem okra-
ju jih je 20, v kranjskem, kjer imajo 419
trgovin (87 prebivalcev na trgovino) 8, v
ljubljanski okolici 10, litjskem okraju 12
itd.

Čim bolj kmečki značaj ima okraj, tem
manj je v njem trgovin; kot primer vze-
mimo konjiški in šmarnski okraj: v konjiš-
kem okraju odpade 126 prebivalcev na trgo-
vino, v šmarnskem pa celo 210. Značilno
je tudi, da so v ljubljanski okolici trgovine
nekoliko redkeje, tako da pride 150 pre-
bivalcev na trgovino. To si lahko razlaga-
mo s tem, da se na periferiji ne more
razviti trgovina tako zelo zaradi ostre kon-
kurence mestnih prodajal, ki lahko nudijo
blago v mnogo lepši izbiri.

84 INDUSTRIJSKIH PODJETIJ V LJUBLJANI

Jasno je, da je razvoj trgovine neposred-
no odvisen od industrije. Vendar po samem
številu industrijskih podjetij ne moremo
dobro presoditi, v koliki meri je treba pri-
pisovati naraščanje trgovinskih obratov na
račun industrije v večjih krajih, kakor
n. pr. v Ljubljani, kjer 84 industrijskih
obratov, v Mariboru (44), Celju (23), Kra-
nju (29), v radovijskem okraju (19) itd.
Nedvomno je pa 398 industrijskih obratov
v tem mesebojni življenjski odvisnosti
z 10.000 trgovin v Sloveniji. Vprašanje je,
kako bi ta gosta mreža naše male trgo-
vine prenesla močnejši sunek, kakršen ji
grozi in kakšne posledice bi to imelo za
splošne gospodarske in socialne razmere.
Skrbi so nedvomno upravičene.

Olje bi moralo biti cenejše

Kalkulacija stroškov proizvodnje olja, objav-
ljena v „Politiki“, kaže, da je olje predrago

Ljubljana, 15. novembra.
Ljudje zdaj, ko je zelo podražena tudi
masti, se tega predašja podraževanja olja.
Tako so prisiljeni varčevati pri vseh vrstah
zabel: masti, maslu in olju. Razumljivo je,
da se marsikdo vprašuje, ali so tako visoke
cene upravičene. Ljudje mislijo, da so cene
»pravične«, čim so maksimirane. Včasih
pa vendar računski pokažejo, da so določene
previsoke cene glede na produkcijske stroš-
ke. Tako dokazujejo v „Politiki“, da so
cene olja previsoke in da bi jih urad za
kontrolno cen moral znižati. Zdaj je olje po
26 din liter, moralo bi pa biti najmanj za
6 din cenejše.

O visokih cenah olja so razpravljali na
pristojnem mestu. Baje so sprevideli, da
cene letošnje produkcije olja niso bile pravi-
lno določene. Določil jih je trgovinski mi-
nister po zaslišanju zastopnikov Prizada,
urada za nadzorstvo nad cenami in tovarn
olja. Tedaj se je izkazalo, da tovarnarji
lahko prodajajo olje po 18,40 din franko
tovarna. Cena olja v prodaji na debelo je
bila določena na 20,79 din, v nadrobni pa
na 26 din. Tudi v Ljubljani je olje na drob-
no po 26 din liter.

Velikih tovarn olja v državi je pet. Pri-
stojne oblasti so zahtevale od tovarnarjev,
da jim predložijo kalkulacije produkcijskih
stroškov pred začetkom letne produkcije.
Pisec v „Politiki“ pravi, da so se potru-
dili ter naračunali precej visoke stroške, a
seveda ne enake. Pri posameznih tovarnah
naj bi se gibali med 14 in 20,50 din. Pri
preizkusu teh kalkulacij je pa bilo ugotov-
ljeno, da velja kilogram olja povprečno
17,82 din; v tej ceni je vračunan seveda
tudi tovarnarjev zaslužek. Tovarnarji so
protestirali. Minister je pa naposled pred-
pisal ceno 18,40 din franko tovarna.

Lani pred začetkom kampanje tovarn
olja, to je pred začetkom vojne, je bilo
solnčnično seme po 1,90 din kg. Tovarnarji
so prodajali olje v sodih po 200 kg franko
tovarna 9,45 din kg. Iz štirih kilogramov
solnčničnega semena izdelajo kilogram
olja. To se pravi, da je lani sama surovina
stala za kilogram olja 7,60 din. Tovarnarji
so bili torej zadovoljni z zaslužkom 1,85
din pri kilogramu ali 24,34 %, višjimi cena-
mi, kakor so veljale surovine. Pozneje, v
osmih mesecih, se je pa olje postopno po-
draževalo, čeprav se surovine niso podra-
žile. Naposled je bilo olje na debelo po
13,50 din. Te jeseni je bilo solnčnično
seme pokupljeno delno še vedno po 1,90
din kg in le polovico ga je doseglo ceno
2,20 din. Podraženo je bilo torej delno le
za 15,50 % ali za 30 par pri kilogramu,
toda olje se je podražilo za 52 %.

Če kalkuliemo cene olja po sedanjih
cenah surovin in višini dajatev, je seveda
upravičena precej višja cena kakor lani.
Tako je zdaj solnčnično seme po 3 din kg.
K tej ceni je treba še priračunati 15 %, kot
prispevek za oljarski sklad, to se pravi, da
velja kilogram semena 3,15 din. Ker je za
kilogram olja treba 4 kg semena, velja

torej surovine 12,60 din. Če bi cene olja
računali kakor lani, torej, če bi dodali do-
bavnim cenam surovin 24,43 %, bi smelo
biti olje franko tovarna po 15,67 din kg in
ne po 18,40 din.

Razen tega se olje podraža še nekoliko
preveč v prodaji. Olje bi moralo veljati
franko beograjska postaja največ 17 din
kilogram in ne 20,79 din. Če pri računamo
k tej ceni vse stroške, ki se naberejo od
prodaje na debelo v posameznih krajih v
državi, bi morali groziti prodajati olje po
19,50 din kg in ne po 23,50 din.

Kilogram olja je več kakor liter. Cena
olja v nadrobni prodaji bi smela znašati
19,94 din in ne 26 din liter. Po vsem tem
je upravičena zahteva, da urad za nadzorstvo
nad cenami predpiše nižjo ceno olja. Raz-
umljivo je, da je proti pocenitvi olja hud
odpor med prizadetimi. Zato tudi ne sme-
mo pričakovati, da pojde vse tako gladko,
kakor bi moralo. Nekateri, ki zagovarjajo
sedanje visoke cene olja, se poslužujejo
tudi argumenta, ki nima nič skupnega s
kalkulacijo produkcijskih in prodajnih stro-
škov. Pravijo, da bi se olje ne smelo po-
ceniti, dokler je mast tako draga, češ,
ljudje bodo zaradi tega kupovali olje mno-
go bolj ter bo kmalu pošlo, zlasti še, ker
je letošnja produkcija manjša od lanske.
Vendar dandanes ne more nihče s takšnimi
razlogi upravičevati višjih cen življenjskih
potrebščin. Vsaka neupravičena podražitev
je v teh časih zločin, če sploh še velja za
zločin, strci po življenju ljudem.

Šentjakobčani otvar- jajo novo sezono

Ljubljana, 15. novembra
Naše najpriljubljenejše in najboljše ana-
tersko gledališče bo v soboto 16. t. m. ob
20,15 zopet odprlo vrata svojega hrama v
Mestnem domu. Številno občinstvo, ki si
ga je ta neutrudna dramska družina pridobila
tekoma dolgih let svojega delovanja, je
komaj pričakuje tega dogodka, saj mu je
v neštetihi komedijah, burkah, spevo-
igranih in dramah nudila že toliko umetni-
skega užitka, zabave in smeha, da te lepe
večere že prav težko pogreša.

Za letošnje otvoritveno predstavo, si je
Šentjakobsko gledališče izbralo aktualno
delo hrvaškega dramatika Gena Senčevića
»Nenavaden človek«, katerega uprizorjajo
vsa velika gledališča Jugoslavije, med nji-
mi beograjsko, zagrebško in mariborsko,
pa tudi češka. Snov, zajeta iz osebine
katere problemi danes najbolj kličejo po
pravičnejši ureditvi, je v tem delu prikaza-
na v šestih slikah, ki kakor film tečejo ni-
mo nas ter nas, prav zaradi svoje iskrenosti
in udarnosti globoko dojmajo. Dejanje
nas popelje v veliko mesto, v sredino šte-
vilnih malih tragedij, a še številnejših ve-
likih goljufij. Malemu človeku, železniško-

mu upokojencu in kostanjarju (g. Košak),
se je za trenutek nasmejela sreča. Nasel je
pol milijona. Ze se veseli najdenine, ki mu
po zakonu pritiče, pa ga prav oni, ki si je
vzel v zakup pravico deliti miloščino in si
nadel naslov »pokrovitelj« družva »Srce
za siromaka« (g. Lavrič), ogoljufa, ne samo
za denar, temveč za vse, kar je bilo temu
pohlevnežu v življenju lepega. Tajnika te-
ga gnilega družva, ki je »spiritus agens«
vseh goljufij, bo igral g. Eypper. Izvrstni
fiki, verne podobe iz resničnega življenja
so: policijski komisar (g. Plevelj), policijs-
ki stražnik (g. Moser) ter mladi udarni
nosac Marko (g. Kos), ki z zaupanjem zre
v bodočnost, ki mora prinesiti boljše ure-
ditev socialnih vprašanj. Pri delu sodelu-
jejo še: gdč. Vidičeva (Tonkovičeva žena),
Kramarjeva (manikirka), Čučkova (novi-
narka) ter Lombar (novinar) in drugi.

Šentjakobsko gledališče bo s tem delom
gotovo ustreglo svojemu številnemu občin-
stvu, ki z napetostjo pričakuje otvoritve-
ne predstave.

Velik požar

Maribor, 15. novembra
V Šeststarih pri Majšpergu je danes po-
noči nastal usoden požar, ki je uničil več
lepih domačij. Goreti je začela najprej do-
mačija posestnika Janeza Sagadina, zaradi
vetra se je pa ogenj razširil tudi na so-
sedne domačije. Hipoma so bile v plame-
nu hiše posestnice Amalije Piratove, po-
sestnika Vinka Križanca in posestnika Jo-
sipa Roberja. Vse štiri domačije so pogo-
rele do tal. Škoda znaša okrog 300.000 din
in je bila le delno krita z zavarovalnino.

Na kraj požara so prihitali gasilci iz Maj-
šperga in pojezno tudi gasilci majšperske
tovarne. Z združenim naporom gasilcev se
je posrečilo, da so ogenj omejili in prepre-
čili, da se ni razširil na vso vas. Vzrok po-
žara še ni znan, verjetno pa je, da so ogenj
zanetili otroci, ki so se igrali v gospodars-
kem proslpuj posestnika Janeza Sagadina.
Gasilci so gasili vso noč in še danes dopol-
ne stražijo na pogorišču.

Revija naših krajev

Ljubljana, 15. novembra
Te dni je izšla nova številka »Turizma«,
revije za propagando turizma banovine Hr-
vatske in Slovenije, in sicer skupno za me-
seca september in oktober. Iz zanimive vse-
bine omenjamo prof. Viličeve članek »Po-
spešujemo turizem Hrvaškega Zagorja!«,
odlomke iz univ. prof. Stetlove publikaci-
je o Ljubljani »Pečat naše usode«, članek
Miroslava Pajalića o »Fotografiji v službi
turizma«, reportaže Vladimirja Regallyja
»V veseljem in smehom čez naše Pohorje«,
»V Rogaško Slatino tudi pozimi na zdravl-
jenje«, in »Pesem morja in noči na Suša-
ku«, prof. Viličevu razpravo »Rezultati tu-
rizma na Jadransko«, poročilo o sklepih ne-
davnih turističnih konferenc v Šibeniku in
Sironičev članek o potrebi solidnega turis-
tičnega priručnika za našo državo.

Tudi to številko revije, ki jo že osmo le-
to spretno in okusno ureja novinar Vladi-

DANES ZADNJKRAT VESELA, ZABAVNA IGRA V FILMU

KORAJŽA VELJA!! KINO MATICA — Tel. 22-41

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

V glavnih vlogah: Theo Lingner, Gustav Fröhlich, Marija Andergast.

Smeh... komične situacije... prijetno razpoloženje...

mir Regally, tiska pa Narodna tiskarna v
Ljubljani, krasi mnogo res izbranih slik na-
ših krajev, ki predstavljajo Zagreb, Reme-
te pri Zagrebu, Ljubljano, planinsko koč-
no na Obruču in motiv iz Pekla pri Obruču,
pohorske planinske domove, dva motiva z
nove pohorske ceste, Hvar, Rogaško Slati-
no, Sušak in druge motive iz naših lepih
krajev.

V rubriki »Razno« slede poročila o manj
pomembnih turističnih dogodkih v naši dr-

žavi.
Revija »Turizem«, ki kljub težavnim časom
še zmeraj vztraja pri svoji okusni opre-
mi — tiskana je na pravem umetniškem
papirju — zasluži vso pozornost naših
turističnih krogov, zlasti pa tudi gostinskih
podjetnikov, ki bi si jo morali naročiti za
okras svojih lokalov.

Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaf-
ljeva 5, celoletna naročnina pa stane samo
100 din.

Krasen češki film »Skušnja«

Ljubljana, 15. novembra
Češi so nam podali že nebroj umetniško dovršenih filmov, ki jih je naše občinstvo
sprejelo s posebno pažljivostjo. Tega pa ni pripisovati samo slovanskemu poreklu
teh filmov, temveč dejstvu, da so bili vsi do sedaj pri nas prikazani češki filmi res
prave umetnine. Češi znajo zajeti vsebino za svoje filme globoko iz vsakdanjega
življenja, ki jo potem obdelajo z veliko doslednostjo, prepričevalno in duševno globoko.
tako da vsakdo najde v teh filmih nekaj lastnega. Režiser Miroslav Cikán je s svojo
veliko rutino, ki si jo je pridobil v dolgih letih filmskega udejstvovanja, napravil film,
v katerem je obdelal motiv, ki se tako pogosto pojavlja v življenju. Za nosilce
glavnih vlog je izbral prvence češkega hudožestvenega teatra Ladislava Boháča, Ma-
rijo Glaserjevo in Jana Dohnala. Ta film, ki je imel ne samo v svoji domovini, temveč
povsod, kjer je bil predvajan, izredno velik uspeh, bo brezdvomno v Ljubljani deležen
istega toplega sprejema, kakor dosedaj vsi ostali češki filmi, ker ga dejansko tudi
zaslužti.

Vlom na Blokah

Ljubljana, 16. novembra.
Orožniki v logaškem okraju so polovili
že več sumljivih potepuhov, ki so jim v
nekaterih primerih dokazali tatvine, ven-
dar je tam še vedno nevarna vlomilska
družba, ki ji ne morejo priti na sled. Vlo-
milci so te dni vdrl v trgovino delavskega
konzumnega društva v Novi vasi na Blo-
kah in jo izropali. Vlomili so ponoči in
skušali priti v trgovino najprej skozi okno.
Potem so si premislili in so rajši s kram-
pom odprli vrata. V trgovini so vse pre-
metali in odnesli 20 m rjavega sukna za
moške obleke, 50 m temnozelenega sukna
za moške obleke, 6 m črne sukna, 2 m
kamgarna in 12 m ševitova črne barve za
ženske obleke, 30 m blaga za blazine v
raznih barvah, 52 m modrega in črnega
knota, 38 m modre in rjave svile za pod-
logo, 30 m blaga za srajce v raznih vzor-
cih, 25 m belega platna, 48 m navadne
rjave kotonine, več metrov sivga kamgar-
na, dalje nekaj metrov sivga, rjavega in
modrega ripsa, zavitek blaga za srajce itd.
Odnesli pa so tudi več jopic, suknjčev,
razno žensko obleko in več perila. Pretak-
nili so še drugi lokal, iz katerega so od-
nesli nekaj usnja, veliko specerijskega bla-
ga in jestvin.

Ker blaga niso mogli odnesti, saj ga
bilo preveč, so ukradli z dvorišča posest-
nika Janeza Pakiža zelen ročni vozček,
na katerega so naložili vlomilski plen in
ga odpeljali. Vlom je vodstvo konzuma pri-
javilo orožnikom zjutraj. Ugotovljeno je,
da so vlomilci oskodovali konzum za okrog
25.000 din. Kot glavnega vlomilca, ki je
najbrž dal pobudo za vlom, zasledujejo
orožniki nekega Vinka S., ki je doma iz
okolice, pa je takoj po vladu pobegnil.
Seveda ni bil na delu sam, marveč je imel
pomagače.

Iz šoštanja

Mešna gasilska četa si je nabavila
novo motorno brizgalno. Ob svoji lanskoli
60letnici je tukajšnja mešna gasilska četa
kupila gasilski in reševalni avto, pred dne-
vi pa je svojo delovno dokazala z na-
kupom popolnoma nove motorke. Moč nove
motorne brizgalne dosega 30 konjskih sil.
Ali bo usreženo važni zahtevi? Z
zadnjo ukinitvijo nekaterih slovenskih vla-
kov je prestal voziti tudi vlak, ki prihaja
v šoštanj nekaj minut čez 8. uro zvečer.
Kakor čujemo, je bila poslana na merodaj-
na mesta posebna spomenika, ki so jo pod-
pisali stari dijaki in vajencev ter mnogi
drugi zainteresiranci. Zadevna spomenika
utemeljuje veliko škodo, ki jo je povzro-
čila ukinitve tega vlaka. Posebno je ko-
ristil ta vlak številnim dijakom in vajen-
cem, ki so se po končanem pouku v Celju
vozili z njim domov. Z ustanovitvijo II.
celjske realne gimnazije hodijo dijaki tudi
popoldne v šolo. Brez dolgega čakanja —
ukinitvi vlaka je odpeljal iz Celja malo
predsedno uro — so se lahko dijaki po za-
ključku pouka vrnili domov. Prav tako so
z ukinitvijo vlaka močno prizadeti mnogi
v Celju se učenci vajenci. Vsi ti morajo se-
daj čakati na zadnji večerni vlak, ki od-
pelje iz Celja šele ob 9. zvečer in pride v
Velenje ob 10. Upamo, da bodo merodajni
činitelji upoštevali spomenico in ji tudi
ugodili.

Konzum tobaka v oktobru. Na ob-
močju šoštanskega sodnega okraja je v
oktobru znašal konzum tobaka 298.138
din. (Lani din 207.181.)
Trgovska in obrtna nadaljevalna so-
va. V tekočem šolskem letu poseča to šolo 57
vajencev in 26 vajenk. Trgovski oddelek

obiskuje 8 vajenk in 4 vajenci, obrtni pa
15 vajenk in 49 vajencev.

Engelbert Franchetti umrl

Ljubljana, 15. novembra
Davi je po dolgem trpljenju umrl v Ljub-
ljani g. Engelbert Franchetti, bivši brivski
mojster, mešan ljubljanski in častni član
raznih strokovnih združenj.

Pokojni je bil rojen 1. 1871. v Klein-Rei-
zingu na Gornjem Avstrijskem. Ze v mladih
letih je začel delovati v javnem življen-
ju v naši ožji domovini. Leta 1897 se je
osamosvojil in je na Jurčičevem trgu št.
3 odprl svoj brivnico, s katero se je leta
1906 preselil v bližino justične palače. V
palači takratnega župana Ivana Hribarja na
Tyrševi cesti nasproti kavarni Evropa je
dobil lep lokal. Podjetje je lepo uspe-
valo in ga je pojezno tudi izpopolnil tako,
da je bilo med vodilnimi v Ljubljani. Franchetti
pa ni deloval samo v svoji stroki,
temveč v raznih obrtniških organizacijah,
v katerih se je boril za obrtniške pravice.
Za svoje velike zasluge na obrtnem polju
je bil leta 1923 imenovan za ljubljanskega
meščana, leta 1925 pa je bil izvoljen za
častnega načelnika Zveze obrtnih združenj
v Ljubljani. Odlikovan je bil z redom svetega
Sveiga IV. in V. stopnje. Pokojni Franchetti
je bil ustanovitelj mnogih strokovnih
druženj, Zveze obrtnih združenj, Zveze
obrnih društev, soustanovitelj Kreditnega
društva Mešne hranilnice, Obrtne banke,
Zanatske banke in ljubljanskega velesej-
ma. 17 let je bil tudi član ljubljanskega
občinskega sveta in mnogo let član in
predstavniki Zbornice za TOI.

Pokojnik, ki je bil vedno zaveden nacio-
nalist, je tudi v narodnem duhu vzgojil
vse svoje otroke, ki so kakor on večinoma
člani sokolskih društev in utri film je tudi
pot v življenje. Smrt vrliga moža pomeni
težko izgubo za našo napredno javnost.
Na zadnji poti spremimo Engelberta Fran-
chettija v nedeljo ob 15. z 2al. kapelico
sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.
Pokojniku, ki je bil nad 40 let naročnik
našega lista, blag spomin, ugledni rodbini
naše iskreno sožalje!

Nobenega zastoja v tujskoprometnem delu!

Marljivo delovanje Tujskoprometne zveze v Mariboru — Delovni program za leto 1941

Maribor, 15. novembra. V vrstah naših tujskoprometnih činiteľev se opaža posebno stališče, ki ga nekateri zavzemajo v današnjih prilikah. Tako so nekateri mnenja, da je delovanje za naš tujski promet nepotrebno ali pa da ga kaže omejiti do skrajnih mej. To svoje stališče utemeljujejo s tem, češ da tujskemu prometu v sedanjih prilikah itak ni dana možnost novega razmaha, ki bi bil v skladu s napori in prizadevanji. Kakor bi se na prvi pogled zdelo, da bi imela ta teza svoje tehtne razloge, tako nam realnost življenja dokazuje, da je tak no s ališče skrajno napačno in zgrešeno. Nasprotno nam pa življenjski realizem vele-va, da je treba ravno v današnjih razme-rah s podvojitvijo zasebne pobudnosti de-lati na izboljšanju in pospešitvi krajevine-ga, tako zvanega receptivnega turizma. Hladnemu razumu je povsem jasno, da se mora tudi v današnjih prilikah ohraniti kontinuiteta v razvoju receptivnega turizma, pa tudi v smotrnem prizadevanju, da se v naših turističnih krajih zboljšajo po-goji za razvoj in pospeševanje tujskega prometa. Ravno v sedanjih prilikah se morajo odstraniti vsi še obstoječi nedo-statki in pomanjkljivosti, da bodo turisti-čni kraji po zopetnem normaliziranju me-narodnih prilik v vsakem oziru odzovar-jali potrebam in zahtevam povečanega sodobnega turizma. Razen tega pa ne sme-mo pozabiti, da pridejo v sedanjem turis-tičnem prometu, ki je skoraj izključno navezan na notranji turizem, v poštev tudi najmanjši in najbolj skromni turistični kraji. Zaradi tega je potrebno, da vsi naši lokalni tujskoprometni činitelji upoštevajo

te okolnosti in da se tudi v sedanjem tež-kem času pravilno ter v polni meri zave-dajo svojim dolžnostim do našega tujskega prometa in našega narodnega gospodar-stva. Ravno v današnjih časih se morajo naše obmejne tujskoprometne organizacije oprijeti dela z vnuemo, zlasti priprav za prihodnjo turistično sezono. Potrebno je, da zlasti mislijo na konkreten delovni pro-gram v letu 1941.

V tem oziru priporoča Tujsko prometna zveza v Mariboru vsem društvom in usta-novam, ki so v njej vključene, da v naj-krajšem času sestavijo svoj delovni pro-gram za leto 1941. Ta delovni program naj bi obsegal predvsem potrebna dela na po-lju pospeševanja krajevnega turizma in krajevine turistične propagande, predvsem glede gradnje kopališč, ureditev sprehaja-lišč, parkov in drevoredov, vzdrževanja izletniških poti, postavljanja orientacijs-kih tablic in naprav, ureditev razglednih točk, modernizacije planinskih domov, koč, razglednikov in drugih turističnih objek-tov, izdaje prospektov, nabave slikovnega gradiva itd. Potrebno so torej predvsem akcije, ki gredo za tem, da se olepša z-u-nanje lice turističnih krajev, da se smot-rno organizira krajevna turistična propa-ganda ter vse ono, kar utegne povzdigniti zunanjo privlačnost in ureenost naših obmejnih turističnih krajev.

Glede zimske kolektivne reklame bi opozorili na važnost takšne reklame za letošnje zimske turistične sezone. Termin za naročila kolektivne časopisne reklame, pri katerih so omogočene razne prednost-i in ugodnosti, je primerno podaljšan. Tudi je koristno, da posvečajo krajevni tujsko-

prometni činitelji največjo pozornost zbi-ranju propagandnih fotografij tudi preko zime. Kakor vsako leto, tako bo Tujsko prometna zveza tudi letos organizirala na svojem področju vremensko poročevalsko službo za zimsko turistično sezono. Ta služba bo tudi letos nedvomno zelo pri-pomogla k poglobitvi zanimanja za naše turistične postojanke.

Slej ko prej pa se naša širša javnost vse premalo zaveda prednosti in ugodno-sti, ki jih ima pri kupovanju vozovnic v biletarnicah Tujskoprometne zveze »Put-nik« v Mariboru, Celju in Ptuj. Tukaj se namreč dobijo vozovnice že dan ali dva dni pred nastopom potovanja. Posebne ugodnosti nudi kupovanje povratnih vo-zovnic, ki imajo veljavnost 60 dni in ki jih prodaja »Putnik« za vse običajnejše relacije. S povratno vozovnico je potnik rešen skrb za nabavo vozovnice za vr-nitev. Omeniti je, da prejme potnik pri ku-povanju vozovnic pri »Putniku« vse infor-macije glede potovanja, na tudi vsa po-jasnila glede voznega reda in glede naj-boljših zvez, kar je spričo sedanjih več-kratnih sprememb v voznem redu velike-ga pomena. Razen tega na se obinstvo lahko izogne navalu pri postajnih blaga-jah in si prihrani skrb ter nervoznost pri kupovanju vozovnic v zadnjem trenutku pred odhodom vlaka.

Upati je, da se bo smotrnim in vztraj-nim prizadevanjem Tujskoprometne zveze v Mariboru posrečilo znova razviti de-lovanje na turistično popularizacijo naših obmejnih tujskoprometnih postojank, ka-terih sloves se za vse državi, pa tudi onstran državnih meja.

— Nočno lekarniško službo imata še danes Albenžerjeva lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi 18, tel. 27—01, ter Kö-nigova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21—79.

— Kri je črta. Pri sv. Marjeti je bil napaden iz zasede posestnik Andrej Raku-ska. Ima več zabojev. Prepeljali so ga v bolnico. Napadalcu so že na sledu. Pri sv. Bolniku v Slovenskih goricah je na-stala med fanti zaradi malenkostnega po-voda pravcata krvava bitka. Na bojišču sta oblačala posestniški sin Ivan Dominko in njegov oče, Zdravita se v bolnici. Orož-niki razčiščujejo zadevo.

— Razne vesti. Brivskemu pomočniku Francu Trstenjaku, stanujočemu Ob železni-ci 8, je neznan zlikovec odnesel zimski plašč, vreden 500 din. — Delavcu Ivanu Kajzerju iz Bresternece je izginil s Hut-terjeve stavbe plašč, vreden 300 din. — Pred Hraninico dravske banovine v Tyr-ševu ulici se je našla ženska ročna torbica, v kateri je bilo nekaj gotovine. Torbico dobi lastnica na policiji. — V Stari vasi je izginilo posestniku Krambergerju iz zi-danice več steklenice vina. Tatvine je osum-ljen hlapec Leopold K., ki je bil ovdan sodišču. — Delavca Bogomirja Kranjca je zasula zemlja, ko je delal v gnamoznici. Njegovi tovariši so ga izkopali ter spravi-li v bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima notranje poškodbe in zlomljeno le-vo nogo. — V Mariboru so bo v kratkem ustanovilo »Društvo prijateljev Kobansko-Koroške«. Pravila so že sestavljena in pre-dložena oblastvi.

— Liter filozof 7 din! Na trgu so prodajali liter izluščnega filozofa po 7 din. Spričo takšnih cen filozof, ki ga je bilo letos dovolj — saj so poljedelci sami priznali, da je bila letos sicer slaba letina, pač pa je dobro obrodil filozof — postajajo gospo-dinje upravičeno z dneva v dan bolj ogor-čene. Vsak razsoden človek gotovo privo-di, da bi kmetyje čim bolj prodali svoje poljske prideleke, nikoli pa ne more zago-varjati očerstva. Očerstvo pa je, ako se filozof prodaja liter po 7 din, ko je stalani ko je bilo izredno malo filozofa, samo 4 din, pred draginjo pa se je naravnost vsi-ljevalo po 1.50 do 2 din. Tako se ni po-dražilo niti kolonialno blago, za katerega vsakdo razume, da je podražitev zaradi blokade in nastalih vojnih razmer razum-ljiva. Najhujeje bodo seveda zopet prizade-leti revnejši sloji, zlasti delavske družine, ki morajo preživljati veliko število otrok. Dočim kupujejo imovitejši sloji filozof kot prikuho, pa služi delavcem in nameščen-cem zelo pogosto kot kosilo ali večerja. Oni, ki imajo dovolj denarja, bodo zmogli tudi te sicer izredno visoke cene za filozof, delavske meze pa so mnogo prenzke, da bi zadostile za nabavo teh poglavitnih živ-ljenjskih potrebščin. Upamo, da so skušali te cene uveljaviti samo nekateri prodajal-ci na trgu in da bodo tržni organi v bu-douče na vsak način preprečili tako pre-trižne cene za filozof. (Del. polit.)

— Na humorističnem večeru v petek 15. novembra nastopi v Ljudski univerzi poleg urednika »Totega lista« Boža Podkrajska in pisatelja Ivana Roba tudi Fran Milčinski — Ježek, dober znanec naše radijske publike. Tako bo ta humoristični večer res vsestransko privlačen.

— Na mariborskem knjižnem tgu. V lepem tisku tukajšnje Podravske tiskarne je izšla R. Golouhova »Krisalida« igra v treh dejanjih, ki so jo uprizorili z lepim uspehom na mariborskem odru v prejšnji sezoni ob zaključku III. umetnostnega tedna. Za uspešno uprizoritev se je tedaj zelo potrudil režiser J. Kovič s svojisko, originalno uprizoritvijo. Šele sedaj ob ti-skani besedi je razbrati globoko pretehta-nost misli, ki se nam zdijo, kakor drago-cena zbirka filozofske refleksije in bistrih aforizmov. Odrsko delo, o katerem smo iz-črpno poročali ob krstni predstavi v pre-

tekli sezoni, je eno najgloblje zajetih in miselno najbogatejših del zadnjih let v naši slovenski književnosti. Tisk 71 strani ob-segajoče igre je oskrbel Tiskovna založ-ba v Mariboru, ki je storila s tem dobro plemenito naravno kulturno delo.

— »Prodaja ustavišnja, nimamo več se-mena«. Tak napis je v sredo zagledal beli dan na vratih Hochmüllerjeve oljarnice v Taborski ulici. Toda izkazalo se je, da tu-dij sicer pisarni ljudje kar naenkrat ne znajo več čitati takih razglasov. Nastal je že zjutraj še večji naval na oljarno. Od kod ta za ta čas nenavaden pojav? Ker trgovci nimajo več olja! Zadnja dobava tega še tja nazaj v mesec julij, a še ta-krat so dobili le malenkost, ki je takoj pošla pri tistih tvežkah, ki slučajno že od preje niso imele večjih zalog. Zdej mo-rajo čakati, da se jim (menda v Beogra-du) cene določijo. Najkasneje do sobote bodo tudi trgovci prišli do svojih novih zalog olja.

— Sejmске novice. Na mariborski ži-vinski sejmi dne 12. novembra so pripa-ljali okoliški kmetje 786 komadov živine, in sicer 10 konj, 18 bikov, 170 volov, 577 krav in 11 telet. Prodali pa so 362 komad-ov. Cene so bile sledeče: debeli vol 8.25 do 9.25, poldebili vol 7 do 8 din, ple-menski vol 8 do 10 din, bikji za klanje 6.50 do 8 din, klavne krave, debele 7 do 8 din, plemenske krave 7.50 do 8.50 din, krave klobasarije 5 do 6.50 din, krave molznice 7 do 9 din, breje krave 6 do 7.50 din, mlada živina 7 do 9 din. Mesne cene so bile sledeče: volovski meso prve vrste 16 do 18 din, volovski meso druge vrste 13 do 15 din, meso bikov, krav in telic 12 do 18 din, telečje meso prve vrste 16 do 18 din, telečje meso druge vrste 14 do 16 din, svinjsko meso sveže 20 do 22 din za kg.

— Vstopnice za premiero opere »Na cesaričin ukaz«. Glede na splošno zana-manje za prvo letošnje glasbeno predstavo v četrtak 14. t. m. se v interesu obiskoval-cjev priporoča, da vsi vstopnice priskrbe že pri dnevnih blagajni. Predstava se prične točno ob 20. uri. Takoj v začetku je prav srčkan že prvi prizor te po svojem vsekozi zanimivem in zabavnem dejanju in po ljub-ki, melodiozni glasbi zelo vabljive opere. Zato bi bilo škoda, da kdo začete zamudi.

— Obrtniška združenja, ki so bila uki-njena, so dobila od mestnega poglavarstva odlok da v roku 15 dni izvrše odločbo o razpustu združenja, zlasti pa, da v tem roku izročijo celotni arhiv skupnemu zru-ženju obrtnikov v Mariboru. Kakor znano, so pa vsa ta združenja vložila tožbo na upravno sodišče v Celju, ki je razsodilo v prilog združenjem in je ta sodba postala pravomočna. Ukinjenje združenj je s to sodbo upravnega sodišča razveljavljeno. Prizadeta združenja bodo pač morala opo-zoriti, da je odlok brezpredmeten, ker smo vendar v državi, kjer se spoštuje zakon.

Mariborsko gledališče

Petek, 15. novembra: zaprti.
Sobota, 16. novembra ob 20.: »Na cesaričin ukaz«. Red C.
Nedelja, 17. nov. ob 15.: Nenavaden člo-vek. Znižane cene. Ob 20.: Na cesaričin ukaz.

Konec tedna v Narodnem gledališču. V soboto 16. t. m. bo prva, v nedeljo zvečer pa druga ponovitev letošnje glasbene no-vosti, Granichstädtencev melodiozne ope-re »Na cesaričin ukaz«, v nedeljo po-poldne pa bo ob znanih cenah kot popo-larska predstava Senčičeva izborna uspe-la tragikomedija »Nenavaden človek«.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 20. novembra ob 20.: Nenavaden človek. Gostovanje mariborskega gleda-lišča.

Drzno razbojništvo v Slov. Goricah Razbojnika sta izropala posestnico Terezijo Čuček

Maribor, 15. novembra. V Obradu pri sv. Benediktu v Slove-nskih goricah je bilo izvršeno v stanovanje posestnice Terezije Čuček drzno razbojniš-tvo. Mlajša razbojnika sta se vtihotapila v njeno hišo in sta zahtevala od nje de-nar pod grožnjo, da jo bosta sicer ubila. Reva se je nekaj časa branila. Pri tem sta ji prizadejala težje telesne poškodbe, po izvršenem razbojništvu pa sta izvršila nad njo nasilje. Pobrala sta denar, kolikor jima ga prišlo v roke, meso, mast, dve srebrni uri, verižico, dva zlata prstana, dva avstroogrska tolarja in druge pre-dmete. Skupna škoda, ki sta jo povzročila Čučkovi, je okoli 6.000 din.

Orožniki so takoj pričeli s temeljitimi poizvedbami. Orožniškemu naredniku Je-lencu in kaplarju Poljšaku se je posreči-

lo, da sta takoj ubrala sled za razbojniko-ma. Na podlagi raznih okoliščin sta osu-mljena, da sta izvršila drzno razbojništvo 29letni Ivan Klobas iz Oseka pri sv. Tro-jici v Slovenskih goricah, ki je bil že več-krat kaznovan zaradi tatvin, in 27 letni Ivan Bratko iz Vinskega vrha pri sv. Mi-klavžu v pujskem srežu, ki je tudi pre-stajal daljšo kazen zaradi tatvine. Oči-vidno sta se poskrila v bližnjih gozdovih.

TEHTEN VZROK

— Zakaj pa dovoljuje svoji ženi kajto?

— Ker manj govori, če kadi.

RAZGOVOR NA PLESU

— Gospodična ali radi jeste sir?

— Ne.

— Ali ga rada je vaša sestra?

— Nimam sestre.

— No, a če bi jo imeli, ali bi rada jedla sir?

Živahno kulturno delo v Studencih

Nastop malih harmonikarjev — Nova pred-stava sokolskega gledališča

Studenci, 14. novembra. Naši delavski Studenci so znani kot ži-vahno kulturno žarišče. Vzorno delovanje Ljudske univerze, krasen razvoj sokolske knjižnice, vsilka stopnja igre članov stu-denske sokolske družine, vsi ti in drugi momenti so ustvarili pogoje za sloves, ki ga uživajo naši Studenci kot kulturno zelo razgibano mariborsko predmestje.

Naši mali harmonikarji so lepo izvežba-ni. Soboto 16. t. m. nastopijo ob 19.30 v dvorani Ljudske univerze v deški šoli v Studencih. 25 mladih harmonikarjev bo pod vodstvom g. Josipa Matjašiča iz stu-dencev izvajalo pester program. Ta svoj nastop pa so naši vrli studenški mali har-monikarji združili s plemenito gesto. Či-sti dobriček so namreč namenili revnim, siromašnim podmladkarjem Rdečega križa in Jadranske stráže v Studencih. Studenčani se bomo rade volje odzvali plemen-itemu namenu in bomo dvorano deške šole napolnili do zadnjega kotička.

Naše marljivo sokolsko gledališče pa nam spet pripravlja prijetno presenečenje. V soboto 30. nov. in nedeljo 1. dec. bodo namreč postrvovalni člani naše studenske sokolske odrske družine uprizorili v So-kolskem domu priljubljeno ljudsko igró »Deseti brate« v dramatičnejši ruskega re-žiserja Franja Sornika in v spretni režiji g. Kortija. Ker pa je bila na ta dan v studenskem Sokolskem domu vsakoletna proslava 1. decembra, se bo ista vršila le-tos ob enem s to ljudsko igró, ki poteka iz starih časov. Pri obeh predstavah bo so-delovala godba »Drave« iz Maribora in pevsko društvo »Enakost« iz Studencev.

Za obe predstavi in proslavo 1. decembra je med vsemi zavednimi Studenčani živa-no zanimanje. V znak priznanja za mar-jljivo kulturno delo agilni studenški odrski družini bomo Studenčani tudi to pot na-polnili dvorano Sokolskega doma, kjer smo preživeli že toliko prijetnih in kulturnemu razvedrili namenjenih uric.

Maribor ima novo afero

Studenški orožniki so odkrili pravo leglo nemorale

Maribor, 15. novembra. Po naključju je prišlo na dan, da se ne-kateri učenke studenske ljudske šole sa-hajajo pri nekem moškem. Prvi sledovi so vzbudili veliko začudenje, sledilo je zani-manje za kraj, kamor zahajajo 12 do 14-letna šolska dekleta. Neko dekle je celo izjavilo, da nje dotični moški ni dobil za 30 din, ampak da ji je moral dati 50 din. Smotrna preiskava je omogočila, da so studenški orožniki ubrali pravilno smer. Nekatera dekleta so izpovedala, da stanuje dotični moški na Aleksandrovi cesti. Bil je

z njimi zelo ljubezniv in prijazen. Postre-gel jim je s slaščicami in drugimi raznimi sladkarijami. Potem, ko je dosegel, kar je želel, je vsaki izročil po 30 din. Pre-iskava se energično nadaljuje. Studenški starši so zaradi tega zelo razburjeni in splošno prevladuje mnenje, da je treba krivca in zavajalca mladine strogo kazno-vati. Afera je vzbudila v Studencih, Mari-boru in okolici veliko pozornost in ogor-čenje, zlasti v vrstah prijateljev in ljubi-teljev naše mladine.

Roman prijatelja tujih koles

Slavko Dolenc je znan tudi ljubljanski policiji

Ta »roman« je eden tistih, ki človeka spravljajo v zadrego, ker ne ve, kje bi prav začel. Saj tudi glavni junak, Slavko Kolenc, doma od sv. Jakoba pri Jarenini, sicer pa brez stalnega bivališča, še sam več ne ve, kje je začel s tatvinami koles in to svoje »delo« združil tudi še s tihotapstvom najraje saharina. Kolenc je znan tudi ljubljanski policiji, ki je izdala za njim posebno tirailoo na prijavo orož. po-staje Braslovce zaradi tatvine kolesa Mar-tinu Podlesniku pos. iz Podvina. Na tem kolesu so finančni organi v Ptuj Kolenca prišli zaradi tihotapstva saharina. Kolenc se je rešil kolesa na ta način, da ga je odvrnil v pobegnil. To je bilo 9. avgusta, 29. oktobra pa so orožniki v Selnici ob Dravi Kolenca prišli z drugim kolesom trvdre »Standard« in brez tovarniške in evid. številke. Po razpisu se doslej še ni ugotovilo lastnika kolesa. Pač pa se je med

tem ugotovilo, da je bilo dne 10. oktobra v gostilni Zohar na Tržaški cesti ukradeno kolo Ulerju iz Pobrežja in sicer tov. št. 100970 in evid. št. 13245/19. Ker se je po vsaki tatvini Kolenc znal izogniti orožništvu, če ne drugače z izgovori, ga je iz-sledovala tudi maribor. postaja. In res se je potrdilo dne 11. t. m. posrečilo Kolenca iztakniti pri viničarju Ojsteržu v Rošpohu. Tu so v listnjaku izsledili tudi Ulerjevo kolo. Kolenc ni prišel v zadrego z izgo-vorom. To kolo mu je »posodil« neki Gra-šič od sv. Miklavža, ko sta prišla skup v Nekrepovi gostilni v Smetanovi ulici. Ko so tega Grašiča iskali, ga seveda niso našli. — Koliko koles ima Kolenc še na svoji vesti, kdo to ve, dokler on sam skesano ne pove, na kar pa bo treba še — čakati. (Nadaljuje pa se ta roman posebej se v poročilu o tatu koles in tihotapcu sahari-na.)

Mariborske in okoliške novice

— Na cesti nezaveznega okradel. Karle Franc, posestnik na Ločkem vrhu se je s svojim dvokolesom vozil po cesti od Can-kove proti domu. Spetoma pa mu je na-enkrat prišlo tako slabo, da je padel s kolesa in nezavestno obležal na cesti z obrazom navzdol. Ko se je čez nekaj časa zopet prebudil, je opazil, da se nahaja sam brez svojega kolesa. Kmalu na to pa je pri sv. Lenartu opazil človeka, ki je imel njegovo kolo. Izkazalo se je, da je bil to Strniša Matija, viničar iz Oseka pri sv. Trojici. Strniša se je izgovarjal, da je to kolo kupil že januarja v Murski Soboti v neki starinarji. Pa ko je uvidel, da laž ne drži, je raje pribral dejanje, ki je še tem bolj kaznivo, ker je okradel nezavestnega človeka na cesti, namestu da bi mu bil po-magal.

— Tat koles in tihotapec »saharina«. Orož-niška patrola, ki je dne 11. t. m. pri vi-ničarju Ojsteržu v Rošpohu prišla Slav-ka Kolenca zaradi tatvin koles, je pri tem udarcu zadela še eno »muho«. Pri hišni

preiskavi so namreč našli večjo množico saharina. Kolenc se je branil točno izdati imena sokrivcev, pa se je le v toliko ujel, da so prišli na pravo sled. To sta Savec Mihael in neka Rižnar Marija, ki je znana in kaznovana zaradi tihotapstva. Pri Sav-cu, viničarju v Vel. Oklicu pri Ptuju so v postelji našli 9 zavojev saharina, dočim je hišna preiskava pri Rižnarjevi v Pipuševi ulici ostala začasno brezuspešna. Kolenc pa trdi, da je tudi od nje kupoval saharin, s katerim cveke kupčija posebno v zad-njem času vsepovedno na deželi, glavna za-loga pa se baje nahaja v Mariboru — ta-ko vsaj trdijo skoro vsi zunaj zasačeni razpečevalci.

— Tak junak, pa se boji priznati svojo pravo ime. Kakor se kaže, posledice žegna-nja pri sv. Trojici še ne bo konec. Še je zdaj so orožniki izsledili, da je mladi ju-nak, ki je bil med najbolj glasnimi kriča-či in podivjanci, Franc Lorenčič iz Spod. Dupleke, pri aretaciji napovedal napačne podatke. Izdal se je namreč kot Janež

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KROMPIR

na drobno v Ljubljani, Mari-boru, Celju in drugod Vam do-bavim po din 1.75 do preklica. Naročite še danes! Vagonske pošiljke rekordno poceni. Mar-tin Šajnčević, Šafarsko — 2588

»Slov. Narodu«

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu« kje najcenejši!

POHIŠTVO

po naročilu najceneje, vsako-vrstni stol, politiran oprave. Vsa popravila najceneje pri: ZORMAN, Breg 14, 2564

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, pričetek pouka in vpisovanje v petek, 15. t. m. ob 6. do 8. ure zvečer. Christofov učni zavod, Domo-branska c. 15, tel. 48-43. 2123

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

NEKAJ VAGONOV SLAME

kupim. Ponudbe na Jos. Herlah — Laško. 2587

VSako KOLIČINO

čajnega masla in smetane ku-pim. Ponudbe pošliti na M. B. Ostojčič, Dubrovačka 7, Beo-grad. 2595

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

SUHE BUKOVE ODPADKE bukova drva in premog ima vedno na zalogi VERTACNIK, Jenkova 7. 2584

KONJSKO MESO

sveže, od pitanih konj ter raz-ne izdelke iz konjskega mesa se bo prodajalo v soboto 16. t. m. in vsak dan od 7. zjutraj do 7. zvečer. Kupujem konje za klanje. — Se priporoča Pušnik Rudolf, konjski mesar, sv. Pe-tra nasip 29, pri Zmajškem mostu, Ljubljana. 2598

TRGOVINA »EDO« CEVLJI

Prešernova 48
Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporoča se

EDO CEVLJI 50 L.

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

NATAKARICO

mlajši, izvežbano, sprejemam takoj v gostilno. — Pogoj: 10%, stanovanje, hrana in ci-garete. Zaslugek zelo dober. — Takojšnje ponudbe s sliko po-slati na »Lovački rog«, šid. 2596

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAPLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE